

EVROPSKÁ
KOMISE

V Bruselu dne 6.5.2026
COM(2026) 540 final

2026/0105 (NLE)

Návrh

DOPORUČENÍ RADY

o boji proti vyloučení z bydlení

{SWD(2026) 770 final}

1. SOUVISLOSTI NÁVRHU

• Odůvodnění a cíle návrhu

Předsedkyně Komise Ursula von der Leyenová ve svém projevu o stavu Unie dne 10. září 2025 **postavila bydlení a chudobu do centra pozornosti** a přislíbila přijmout „**plán na vymýcení chudoby do roku 2050**“ s ambiciózní **evropskou strategií boje proti chudobě** a představit vůbec první **Evropský plán dostupného bydlení**. Předsedkyně zdůraznila, že „[se v rámci evropského pilíře sociálních práv stalo v Evropě bydlení právem](#)“, a prohlásila, že je načase tento slib proměnit v realitu. Krizi v oblasti bydlení označila za sociální výzvu a otázku důstojnosti a vyslovila se pro radikální změnu způsobu řešení této otázky.

Zásada č. 19 evropského pilíře sociálních práv zakotvuje právo na bydlení a pomoc pro osoby bez domova. Požaduje, aby byl osobám v nouzi poskytnut přístup k sociálnímu bydlení nebo k pomoci v oblasti bydlení dobré kvality, a zdůrazňuje, že zranitelné osoby mají právo na vhodnou pomoc a ochranu před nuceným vystěhováním. Tato zásada rovněž upozorňuje, že osobám bez domova musí být poskytnuto přiměřené přístřeší a služby, aby se podpořilo jejich sociální začlenění.

Listina základních práv Evropské unie zdůrazňuje, že za účelem boje proti sociálnímu vyloučení a chudobě Unie uznává a respektuje právo na sociální pomoc a pomoc v oblasti bydlení, jejichž cílem je zajistit, v souladu s pravidly stanovenými právem Unie a vnitrostátními právními předpisy a zvyklostmi, důstojnou existenci pro všechny, kdo nemají dostatečné prostředky.

Revidovaná **Evropská sociální charta** uznává právo každého na přístup k bydlení přiměřené úrovni a nutnost předcházet bezdomovectví a omezovat je, a to s cílem postupně je zcela odstranit.

Vzhledem k významu těchto práv a potřebě jejich účinného uplatňování vyjadřuje **Lisabonské prohlášení o Evropské platformě pro boj proti bezdomovectví**, podepsané v červnu 2021 členskými státy, orgány EU a poradními subjekty, sociálními partnery a příslušnými nevládními organizacemi, závazek usilovat o ukončení bezdomovectví do roku 2030, aby i) nikdo nepřespával na ulici kvůli nedostatku dostupného, bezpečného a vhodného nouzového ubytování; ii) nikdo nežil v nouzovém nebo přechodném ubytování déle, než je nezbytné pro úspěšný přechod k trvalému řešení v oblasti bydlení; iii) nikdo nebyl propuštěn z žádného zařízení (např. vězení, nemocnice, pečovatelského zařízení) bez nabídky vhodného bydlení; iv) se pokud možno předcházelo vystěhováním a nikdo nebyl vystěhován, aniž by mu byla v případě potřeby poskytnuta pomoc za účelem nalezení vhodného řešení v oblasti bydlení; v) nikdo nebyl diskriminován z důvodu svého bezdomovectví.

Obecným cílem tohoto návrhu je podpořit politické úsilí o účinné provádění výše uvedených směrů v oblasti přístupu k bydlení a pomoci s bydlením.

Evropský plán dostupného bydlení, první rámec na úrovni EU, jehož cílem je řešit krizi v oblasti bydlení, je postaven na čtyřech pilířích vyžadujících opatření, včetně podpory osob zasažených vyloučením z bydlení a bezdomovectvím. Navrhuje přijmout doporučení Rady, jehož cílem bude podpořit zranitelné osoby v nejisté situaci ohledně bydlení a předcházet bezdomovectví a řešit je prostřednictvím integrovaných politik zaměřených na člověka a na bydlení.

Cílem **vůbec první Strategie EU pro boj proti chudobě** oznámené v politických směrech na období 2024–2029 **je pomoci vymýtit chudobu do roku 2050**. Strategie se zaměřuje na

poskytování podpory členským státům s cílem „pomoci lidem, aby získali přístup k základní ochraně a službám, které potřebují, jakož i řešit základní příčiny chudoby“. Tento návrh doporučení Rady se přijímá společně se **Strategií EU pro boj proti chudobě** a je nedílnou součástí úsilí Komise v oblasti prevence chudoby a boje proti chudobě. Součástí Strategie EU pro boj proti chudobě je také posílená Evropská záruka pro děti, která se zaměřuje na nedostatky v boji proti dětské chudobě a zajišťuje dětem v nouzi přístup k základním službám (včetně přiměřeného bydlení), aby podpořila jejich vývoj.

Za účelem **prevence vyloučení z bydlení a bezdomovectví a boje proti nim** bude tento návrh doporučení Rady sloužit jako nástroj k **podpoře členských států, regionů a měst** při přezkumu, navrhování a provádění komplexních, na lidi a bydlení zaměřených integrovaných strategických rámců politiky, které budou v městských i venkovských oblastech předcházet vyloučení z bydlení a bezdomovectví a omezovat je. Venkovské a odlehlé oblasti se potýkají se specifickými problémy, pokud jde o přístup k cenově dostupnému bydlení, včetně nízké hodnoty nemovitostí, která může snižovat motivaci k údržbě a investicím a vést k neobsazenosti, degradaci a opouštění bytového fondu. Kromě toho je venkovské bydlení často starší a méně energeticky účinné, což zvyšuje nutnost renovací a náklady na obývání a přispívá k energetické chudobě. Přestože některé členské státy v nedávné době vytvořily nebo posílily své strategické rámce politiky, existují značné rozdíly v metodikách, strukturách řízení a výsledcích, což zdůrazňuje potřebu pokynů pro osvědčená a na důkazech založená opatření politiky. Cílem politiky je podpořit zranitelné osoby, které se nacházejí v nejisté bytové situaci nebo jsou jí ohroženy, a předcházet bezdomovectví a řešit je.

Vyloučení z bydlení znamená neschopnost jednotlivce nebo domácnosti získat nebo si udržet důstojné a stabilní bydlení, které splňuje základní standardy kvality, právní jistotu¹ a cenovou dostupnost. Bezdomovectví je jeho nejviditelnější a nejextrémnější formou a zahrnuje osoby, které přespávají na ulici a v nouzovém a dočasném ubytování. Vyloučení z bydlení je však širší pojem, který zahrnuje i osoby, jež mají střechu nad hlavou, ale žijí v nevyhovujících a/nebo nejistých podmínkách. O nejisté bydlení se jedná v případě, že osoby čelí hrozbě svévolného nebo nuceného vystěhování, domácímu násilí nebo mají nestabilní nájemní smlouvy. O nevyhovující bydlení se jedná v případě, že osoby obývají obydlí horší kvality, které postrádá základní vybavení, ať už z důvodu závažného havarijního stavu, extrémní přelidněnosti nebo nepřizpůsobení pro osoby s dalšími potřebami, jako jsou starší lidé nebo osoby se zdravotním postižením či s potřebou dlouhodobé péče. Další formou vyloučení z bydlení může být nedostupnost ubytování pro studenty, která může vést k tomu, že se vzdají dalšího studia.

Bezdomovectví je nejzávažnějším projevem chudoby a sociální marginalizace, výrazně snižuje předpokládanou délku života, zdraví, kvalitu života a účast ve společnosti, na demokracii a trhu práce, jakož i schopnost přístupu k základním hospodářským a sociálním službám. Jedná se o komplexní a vyvíjející se sociální problém, který je způsoben strukturálními faktory, jako je chudoba, nezaměstnanost, život v marginalizovaných oblastech, omezená dostupnost sociálního a cenově dostupného bydlení a nedostatečné sociální zabezpečení. Osobní okolnosti, jako je závislost na návykových látkách, špatné duševní nebo fyzické zdraví, rozpad rodiny nebo domácí násilí, mohou zvýšit zranitelnost nebo působit jako spouštěč. Ačkoli nejviditelnější formou bezdomovectví je přespávání na

¹ Normy kvality bydlení stanovují minimální požadavky, kterým musí obydlí vyhovět, aby bylo považováno za obyvatelné, bezpečné a v souladu s právními předpisy. Tyto normy, často prosazované prostřednictvím místních právních předpisů v oblasti bydlení, vyžadují, aby byla zajištěna konstrukční stabilita bydlení, jeho hygienická nezávadnost a požární bezpečnost. Právní jistota se týká ochrany před výpovědí z bytu.

ulici (**bez střechy nad hlavou**), existují i méně zjevné formy, zejména kategorie **bez bytu**, kdy osoby žijí v nouzovém nebo dočasném ubytování².

Rozdíly v právních a statistických definicích bezdomovectví spolu s rozdílnými druhy sledování a metodik v jednotlivých členských státech představují výzvu z hlediska vypracování jednotných, spolehlivých a srovnatelných údajů o bezdomovectví v celé EU. Dostupné vnitrostátní údaje naznačují v několika členských státech vzestupný trend, přičemž OECD odhaduje, že **v EU žije bez domova přibližně milion lidí**. Sociodemografické charakteristiky osob, které zažívají vyloučení z bydlení nebo bezdomovectví, se liší v závislosti na celostátních, regionálních a místních souvislostech. **OECD³ nicméně poukazuje na to, že některé skupiny obyvatel jsou bezdomovectvím zasaženy neúměrně, včetně mladých lidí, rodin s dětmi, migrantů, starších dospělých a osob se zdravotním postižením.**

Podle šetření EU-SILC⁴ z roku 2023, modulu „Mezigenerační přenos zvýhodnění a znevýhodnění a potíže s bydlením“⁵, přibližně 5 % dospělých v EU uvádí, že v určité fázi svého života zažili potíže s bydlením, včetně přespávání na ulici, bydlení v nouzových přístřeších, bydlení v netradičním ubytování nebo přechodného pobytu u rodiny a přátel z důvodu nedostatku jiných možností. Podíl všech domácností ohrožených chudobou nebo sociálním vyloučením, které čelí potížím s bydlením, je více než dvojnásobný oproti těm, které ohroženy nejsou (8,5 % oproti 3,9 %). Domácnosti s nezaopatřenými dětmi (18,1 %) zažívají problémy při pronájmu bydlení častěji než domácnosti bez dětí (10,2 %). Hlavními příčinami potíží s bydlením jsou rodinné a osobní problémy (30 %), finanční problémy (25,9 %), ztráta zaměstnání nebo nemožnost najít zaměstnání (7,3 %), ukončení nájemní smlouvy (5,2 %) a vztahové nebo rodinné problémy (14,1 %). Zdravotní problémy přispívají k potížím s bydlením v 1,1 % případů. Potíže s bydlením překonalo 26,5 % osob tím, že našly zaměstnání, 20,4 % přestěhováním do sociálního nebo dotovaného soukromého bydlení a 14,1 % díky vztahům nebo rodině.

Bezdomovectví je také **významným systémovým problémem se značnými fiskálními a sociálními důsledky** pro členské státy. Postupy, které upřednostňují reaktivní, na krizi zaměřená opatření, jako je pohotovostní zdravotní péče, dočasná přístřeší a trestněprávní dohled, vedou k cyklu vysoce nákladných služeb, které neřeší základní příčiny bezdomovectví. Kromě bezprostředního dopadu na státní rozpočty existují i širší společenské náklady, včetně narušování lidského potenciálu a oslabování soudržnosti komunity, protože vyloučení z bydlení brání hospodářskému zapojení a udržuje cykly mezigeneračních nerovností.

Řešení problému vyloučení z bydlení a bezdomovectví proto vyžaduje strategický posun od nouzových řešení k integrovaným politikám zaměřeným na člověka a bydlení. Politiky zaměřené na člověka cílí na řešení specifických problémů jednotlivců a domácností v situaci nejistého bydlení, kteří jsou vyloučeni z bydlení nebo čelí bezdomovectví nebo jim taková situace hrozí. **Přístupy zaměřené na bydlení**, například „bydlení jako priorita“ (Housing First), pomáhají lidem v nejisté situaci ohledně bydlení zůstat ve svém ubytování a

² Tyto kategorie stanoví typologie „ETHOS“, Evropská typologie bezdomovectví a vyloučení z bydlení. Typologie ETHOS byla vytvořena jako rámec pro lepší pochopení a měření bezdomovectví v Evropě a jako společný „jazyk“ pro nadnárodní výměnu informací o bezdomovectví. Klasifikace ETHOS zahrnuje všechny životní situace, které představují určité formy bezdomovectví a vyloučení z bydlení.

³ [Databáze OECD týkající se cenově dostupného bydlení | OECD](#).

⁴ EU-SILC je zkratka pro statistiku Evropské unie v oblasti příjmů a životních podmínek. Jedná se o harmonizované každoroční šetření (od roku 2003) prováděné ve všech členských státech EU a v některých třetích zemích, jehož cílem je shromažďovat srovnatelná, vícerozměrná, panelová a průřezová mikrodataby týkající se příjmů, chudoby, sociálního vyloučení a podmínek bydlení.

⁵ <https://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/SEPDF/cache/132338.pdf>.

jejich cílem je co nejrychleji zajistit stabilní bydlení, spolu s **integrovanými podpůrnými službami**, osobám, které jsou vyloučeny z bydlení, konkrétněji které čelí bezdomovectví. Důkazy prokazují, že se jedná o nejúčinnější a nákladově nejefektivnější opatření k řešení otázky bezdomovectví.

Přístupy zaměřené na bydlení může brzdit nedostatek cenově dostupného bydlení. Ačkoli je zvýšení nabídky cenově dostupného bydlení střednědobým a dlouhodobým cílem, v krátkodobém horizontu by bylo možné dosáhnout zlepšení, a to cílenějším přidělováním sociálního a veřejného bydlení a podporou osob bez domova v přístupu k již existujícím a neobsazeným bytům na trhu s nájemním bydlením prostřednictvím pomoci při hledání bydlení, záruk nebo dotací na nájemné a finanční podpory na úhradu kaucí na nájemné. Současně je třeba zajistit i vhodné záruky a pobídky pro vlastníky/pronajímatele bytů. Zvýšení nabídky cenově dostupného bydlení je výzvou, která vyžaduje zapojení mnoha zúčastněných stran v každé fázi procesu, počínaje návrhem konkrétních opatření politiky v oblasti bydlení, jež by zvýšila nabídku sociálního a cenově dostupného bydlení způsobem, který zároveň podporuje soukromé investice. Zajišťování bydlení musí být propojeno se sociální podporou, pomocí v oblasti bydlení, zdravotní péčí a službami dlouhodobé péče, službami pro začlenění na trh práce a dalšími základními službami, aby bylo možné řešit mnohostranné problémy spojené s vyloučením z bydlení a bezdomovectvím.

Pro udržitelnost bydlení a důstojnost a pohodu jednotlivce má zásadní význam kvalita. Minimální standardy pro důstojné bydlení zahrnují bezpečnostní podmínky, které chrání obyvatele před nebezpečími, jako jsou zřícení stavby, požár, nedostatečné hygienické podmínky a environmentální hrozby, a v příslušných případech také úpravy související s přístupností. Bezpečnost bydlení vyžaduje přiměřené základní služby (např. elektřinu, topení a tekoucí vodu) a ochranu před povětrnostními vlivy, problémy týkajícími se stavební konstrukce a dalšími nebezpečími. Kvalitní bydlení zahrnuje i vyhovující energetickou náročnost, aby se domácnosti nedostávaly do energetické chudoby, a dostatečnou obytnou plochu na osobu, aby se zabránilo přelidnění.

Strategické rámce pro řešení otázky bezdomovectví v současné době existují v devatenácti členských státech, a to buď na celostátní, nebo na nižší než celostátní úrovni. Tyto strategie upřednostňují zajišťování sociálního a cenově dostupného bydlení a komplexní podpory pro lidi bez domova a na tyto činnosti se také soustředí. Prevence bezdomovectví a přechod od nouzového a dočasného ubytování k dlouhodobým řešením v oblasti bydlení, včetně rozvoje nebo rozšíření přístupů, jako je „bydlení jako priorita“, které jsou ústředním prvkem politiky v několika zemích.

Účinné strategie pro řešení vyloučení z bydlení a bezdomovectví musí upřednostňovat prevenci, pro kterou často nejsou k dispozici dostatečné zdroje. Přestože jsou preventivní přístupy hospodárnější než přístupy reaktivní, často je zastihují opatření rychlé reakce na mimořádné události. Služby včasné intervence, včetně mediace v případě dluhů na nájemném, poradenství týkajícího se dluhů na nájemném nebo splátkách hypoték, právní podpory v oblasti práv nájemníků a pronajímatelů, systémů včasného varování a krátkodobé finanční pomoci, jsou poskytovány nejednotně a mohou být obtížně dostupné. Pro přerušení cyklu, který vede k bezdomovectví, má zásadní význam zlepšení uvedených služeb, podpora individuálně přizpůsobená osobám opouštějícím institucionální péči a přiměřená finanční pomoc v zájmu vyššího čerpání dávek.

Preventivní opatření se mohou věnovat i svévolnému nebo nucenému **vystěhování**. Ačkoli je obtížné získat komplexní, spolehlivé a srovnatelné údaje o vystěhováních, například o počtu výzev k vystěhování, řízení o vystěhování nebo rozkazů k vystěhování, a o tom, zda údaje zahrnují všechna vystěhování nebo pouze ta, která provádějí příslušníci donucovacích orgánů,

OECD odhaduje, že v zemích OECD je ročně zahájeno nejméně 2,4 milionu formálních řízení o vystěhování.

Je třeba vypracovat zmírňující opatření a mechanismy spolupráce s cílem snížit riziko vystěhování a bezdomovectví. Evropská úmluva o lidských právech a Evropská sociální charta vyžadují, aby země zajistily právní ochranu osob, kterým hrozí vystěhování. Tato činnost zahrnuje konzultace s dotčenými stranami s cílem nalézt alternativní řešení, stanovení splátkových kalendářů, které zajistí možnost splácení nájmů a hypoték, návrh přiměřené výpovědní lhůty pro vystěhování, zákaz vystěhování v noci nebo v zimním období, pokud je to možné, zajištění opravných prostředků proti nezákonnému vystěhování a příslušnou pomoc a nabídku odškodnění za nezákonné vystěhování. Pokud k vystěhování dojde, musí respektovat důstojnost a práva jednotlivců a mělo by být doprovázeno zajištěním náhradního ubytování.

Účinná strategie týkající se vyloučení z bydlení a bezdomovectví by proto měla začleňovat rozšíření nabídky sociálního a cenově dostupného bydlení pro stabilní střednědobá a dlouhodobá řešení a zahrnovat prevenci a opětovné zajištění bydlení prostřednictvím ochrany osob v nejisté bytové situaci před vystěhováním, včasnou intervenci v případě dluhů na nájmem, včetně finančního a dluhového poradenství, a také zajištění přístupu k odpovídajícím sociálním službám a službám zaměstnanosti, službám zdravotní péče a pečovatelským službám.

- **Soulad s platnými předpisy v této oblasti politiky**

Návrh přispívá k provádění **zásady č. 19 evropského pilíře sociálních práv, která se týká bydlení a pomoci osobám bez domova**. Tato zásada uznává, že osoby v nouzi by měly mít přístup k sociálnímu bydlení nebo k pomoci v oblasti bydlení dobré kvality; že zranitelné osoby mají právo na ochranu před nuceným vystěhováním a že osobám bez domova musí být poskytnuto přiměřené ubytování a služby.

Závěry předsednictví o budoucím Evropském plánu dostupného bydlení ze dne 1. prosince 2025 vyzývají k užší spolupráci na úrovni EU na základě činnosti a dalšího posílení Evropské platformy pro boj proti bezdomovectví a politik zaměřených na bydlení, jako je zásada „bydlení jako priorita“. Vyzývají rovněž Komisi, aby zvážila, zda k tomuto účelu může přispět doporučení Rady. V prosinci 2025 představila Evropská komise **Evropský plán dostupného bydlení**, první rámec na úrovni EU zaměřený na řešení krize v oblasti bydlení. Plán tvoří čtyři pilíře: i) zvýšení nabídky bydlení; ii) mobilizace investic; iii) poskytování okamžité podpory a prosazování reformy a iv) ochrana osob nejvíce postižených vyloučením z bydlení. Opatření plánu č. 10, které se zaměřuje na řešení bezdomovectví a podporu nájemníků a domácností ve zranitelném postavení, navrhuje doporučení Rady o boji proti vyloučení z bydlení, jehož cílem bude podpořit zranitelné osoby v nejisté situaci ohledně bydlení a rovněž předcházet bezdomovectví a řešit je.

Lisabonské prohlášení o Evropské platformě pro boj proti bezdomovectví zahájilo činnost **Evropské platformy pro boj proti bezdomovectví** (dále také „platforma“), která podporuje i) srovnatelné, spolehlivé údaje a sledování; ii) výměnu znalostí a iii) zlepšení přístupu k financování, spolu s iv) začleňováním problematiky vyloučení z bydlení a bezdomovectví do všech příslušných politik Unie. Tento návrh vychází z dosavadní práce a zkušeností získaných v rámci platformy.

Komise výrazně zintenzivnila své přispívání k politikám souvisejícím s bydlením, přičemž plně respektuje pravomoci členských států v této oblasti. Přestože většina kompetencí v oblasti bydlení náleží celostátním, regionálním a místním orgánům, situace se vyvinula z lokálního problému v oblasti nemovitostí v systémovou **krizi bydlení**. **Doporučení Rady o**

přiměřeném minimálním příjmu zajišťujícím aktivní začlenění, které bylo v EU přijato v roce 2023, označuje přístup k bydlení za jednu z podpůrných služeb, která může osobám, které nemají dostatečné prostředky, pomoci začlenit se do společnosti a případně na trh práce a získat přístup k dalším podpůrným službám a podpoře příjmu.

- **Soulad s ostatními politikami Unie**

Cílem **Evropské záruky pro děti** přijaté v roce 2021 je předcházet sociálnímu vyloučení a bojovat proti němu tím, že se členským státům doporučuje, aby dětem v nouzi zaručily účinný přístup k souboru klíčových služeb, včetně odpovídajícího bydlení. V rámci záruky se členským státům doporučuje, aby zvážily zvláštní znevýhodnění, kterému čelí děti bez domova nebo děti zakoušející závažnou deprivaci v oblasti bydlení, a aby těmto dětem a jejich rodinám zajistily přístup k „odpovídajícímu ubytování“ a k příslušným sociálním a poradenským službám.

Doporučení Rady o přístupu k cenově dostupné vysoce kvalitní dlouhodobé péči vyzývá členské státy k rozšíření služeb formální dlouhodobé péče, zejména domácí a komunitní péče. Bydlení, které je přizpůsobeno měnícím se potřebám jednotlivců v oblasti péče, je základním předpokladem stárnutí doma a umožňuje poskytování domácí péče.

Cílem **akčního plánu pro sociální ekonomiku** z roku 2021 a souvisejícího **doporučení Rady ohledně vypracování rámcových podmínek sociální ekonomiky** z roku 2023 je zlepšit rámcové podmínky pro organizace sociální ekonomiky v celé Evropě. Mnoho organizací sociální ekonomiky se snaží podporovat sociální začlenění marginalizovaných a znevýhodněných osob, mimo jiné prostřednictvím pracovního začleňování a poskytování cenově dostupného a inkluzivního bydlení a dalších relevantních sociálních služeb (např. právní a praktické podpory nájemníků).

Strategie pro mezigenerační spravedlnost uvádí, že přístup k cenově dostupnému a udržitelnému bydlení, kvalitním veřejným službám, včetně sociálních a pečovatelských služeb, dopravě, digitální konektivitě, sociální infrastruktuře a rekreačním zařízením má zásadní význam pro to, zda lidé ve svých komunitách mohou zůstat, budovat v nich svou budoucnost nebo se do nich vrátit.

Sdělení Komise z roku 2023 o komplexním přístupu k duševnímu zdraví označuje osoby bez domova za zranitelnou skupinu vyžadující cílenou podporu. Sdělení rovněž uznává, že vyloučení z bydlení zhoršuje špatné duševní zdraví a zdravotní postižení.

Akční plán pro integraci a začleňování na období 2021–2027 stanoví komplexní rámec pro podporu migrantů i občanů EU z přistěhovaleckého prostředí. Vychází ze zásady „začlenění pro všechny“ a nastiňuje opatření k posílení činnosti a propojení aktérů na všech úrovních s cílem napomoci integraci a začleňování a podpořit soudržnou společnost ve čtyřech oblastech: vzdělávání, zaměstnanost, zdraví a bydlení.

Dlouhodobá vize pro venkovské oblasti EU⁶ stanoví ucelený rámec pro posílení, propojení, odolný a prosperující venkov do roku 2040. Jedním z cílů Dlouhodobé vize pro venkovské oblasti EU je řešení přístupu k základním službám, včetně bydlení na venkově. Aktualizovaný akční plán pro venkov, který má být zveřejněn v roce 2026, má zahrnovat i jedno opatření týkající se bydlení na venkově.

⁶ <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/?uri=CELEX%3A52021DC0345>.

Strategie EU pro boj proti rasismu 2026–2030 přijatá v lednu 2026 uznává, že příslušníci rasových a etnických menšin čelí diskriminaci a překážkám v oblasti bydlení. Rasizovaná společenství včetně Romů čelí nerovným podmínkám v přístupu k bydlení a neúměrnému riziku přelidnění, špatných životních podmínek, bezdomovectví a segregace.

V březnu 2026 byla přijata **Strategie pro genderovou rovnost na období 2026–2030**, která v souladu s Evropským plánem dostupného bydlení oznámila záměr Komise věnovat otázce vyloučení z bydlení návrh doporučení Rady.

Cílem **Strategie práv osob se zdravotním postižením na období 2021–2030** přijaté v roce 2021 je pomoci členským státům umožnit nezávislý život a deinstitucionalizaci zajištěním toho, aby osoby se zdravotním postižením mohly žít v přístupném a podporovaném bydlení. Strategie podporuje začlenění do komunity namísto segregovaných institucionálních zařízení, čímž se snižuje riziko bezdomovectví u osob odcházejících z institucionální péče bez náležité podpory.

Strategie pro rovnost LGBTIQ+ osob na období 2026–2030 přijatá v říjnu 2025 zdůrazňuje, že diskriminace a nedostatečné společenské přijetí vedou k vysoké míře chudoby a bezdomovectví LGBTIQ+ osob. Třetí průzkum Agentury EU pro základní práva zaměřený na LGBTIQ osoby ukazuje, že 38 % respondentů z řad LGBTIQ+ osob velmi obtížně vychází s penězi, ve srovnání s 22 % u běžné populace, a 13 % musí využívat dočasné bydlení u přátel a příbuzných.

Směrnice Rady, kterou se zavádí zásada rovného zacházení s osobami bez ohledu na jejich rasu nebo etnický původ, přijatá v červnu 2000, zavádí zásadu rovného zacházení s osobami bez ohledu na jejich rasu nebo etnický původ, a to i prostřednictvím zákazu diskriminace v souvislosti s přístupem k bydlení.

Sdělení Komise Evropskému parlamentu a Radě „Unie rovnosti: strategický rámec EU pro rovnost, začlenění a účast Romů“, které bylo přijato v říjnu 2020, zdůrazňuje přetrvávající problémy Romů, pokud jde o bydlení, včetně nevhodného a segregovaného bydlení. Usiluje o zajištění rovného přístupu k odpovídajícímu desegregovanému bydlení a základním službám do roku 2030 a vyzývá členské státy, aby přijaly vnitrostátní strategie k zajištění sociálního a ekonomického začlenění marginalizovaných Romů, které se zaměří na vzdělávání, zaměstnanost, zdraví a bydlení. **Doporučení Rady o rovnosti, začlenění a účasti Romů** z roku 2021 vyzývá členské státy, aby zajistily rovné zacházení s Romy, mimo jiné pokud jde o přístup k adekvátnímu desegregovanému bydlení a základním službám.

EU poskytuje různé mechanismy financování, které lze využít k řešení problematiky vyloučení z bydlení a bezdomovectví. V roce 2024 představila Evropská komise soubor nástrojů **Sociální bydlení a další – operační soubor nástrojů pro využívání fondů EU pro investice do sociálního bydlení a souvisejících služeb**. Tento soubor nástrojů pomáhá tvůrcům politik maximalizovat využití fondů EU (Evropského sociálního fondu plus (ESF+), Evropského fondu pro regionální rozvoj (EFRR) a Nástroje pro oživení a odolnost (RRF)) pro investice do sociálního bydlení a souvisejících služeb. Pomocí dvaceti případových studií ukazuje, jak uvedené fondy zlepšují přístup k přiměřenému bydlení a nabízejí řešení individuálně přizpůsobená zranitelným skupinám.

Politika soudržnosti především prostřednictvím fondů **ESF+** a **EFRR** financuje iniciativy s cílem zlepšit sociální začleňování a podmínky bydlení, jako jsou sociální služby pro osoby bez domova, výstavba a renovace cenově dostupného bydlení a přeměna nevyužívaných

budov na cenově dostupné a sociální bydlení. Z fondu ESF+ lze financovat poskytování služeb, jako je sociální práce, zdravotní péče a pracovní poradenství, zatímco z fondu EFRR lze financovat nové sociální bydlení, renovace a infrastrukturu pro centra služeb naplňující koncepci „bydlení jako priorita“. Přezkum v polovině období (nařízení (EU) 2025/1914) rozšířil možnosti financování cenově dostupného a sociálního bydlení a zavedl vyšší míru spolufinancování ze strany EU. Členské státy mohou využívat nástroje, jako jsou integrované územní investice a komunitně vedený místní rozvoj, a kombinovat tak financování v rámci více cílů politiky.

Evropská městská iniciativa poskytuje přímé financování městům na „odvážné, dosud neověřené nápady“ na řešení problémů měst, jakož i na inovativní způsoby řešení bydlení, včetně bydlení pro osoby bez domova.

Nástroj pro oživení a odolnost využívají členské státy k investicím do sociální infrastruktury, včetně bydlení. Některé členské státy se otázkou bezdomovectví zabývaly ve svých plánech pro oživení a odolnost a navrhly řešení zaměřená na bydlení. Jiné členské státy plánovaly investice do bydlení v širším smyslu (např. energetickou renovaci bydlení, projekty cenově dostupného bydlení). Část prostředků označených v plánech pro oživení a odolnost jako „sociální výdaje“ je určena na sociální bydlení a související sociální infrastrukturu. Národní plány často zahrnují vzdělávání, zdravotní péči, služby pro zranitelné osoby a opatření související s bydlením, která mohou snížit riziko bezdomovectví.

Sociální klimatický fond poskytuje podporu zranitelným domácnostem tím, že řeší sociální dopady vyplývající ze systému obchodování s emisemi. Členské státy mohou do svých sociálních klimatických plánů zahrnout opatření a investice s trvalým účinkem na podporu přístupu k cenově dostupnému a energeticky účinnému bydlení, včetně sociálního bydlení.

Oblast v rámci Fondu InvestEU týkající se sociálních investic a dovedností podporuje zajištění přístupu k sociálnímu a cenově dostupnému bydlení, pomáhá bojovat proti sociálnímu vyloučení a usiluje o zmírnění chudoby. Úspěšně snižuje rizika cenově dostupného sociálního bydlení a může pomoci řešit otázku vyloučení z bydlení zprostředkováním poradenství a podporou zavádění finančních nástrojů. Tato činnost zahrnuje záruky na projekty od prováděcích partnerů, jako jsou Evropská investiční banka, Rozvojová banka Rady Evropy a národní podpůrné banky.

V roce 2021 zahájila Evropská komise **Nový evropský Bauhaus** jako spojovací iniciativu, v níž se protínají aspekty udržitelnosti, estetiky a sociálního začleňování. Cílem je proměnit zastavěné prostředí a životy lidí tak, aby byly udržitelnější, inkluzivnější, krásnější a zaměřené na člověka. Nový evropský Bauhaus zapojuje lidi na místní úrovni v jejich sousedství, poskytuje nástroje a poradenství, nabízí řešení přizpůsobená potřebám různých komunit a do procesu návrhu a realizace začleňuje názory různých zúčastněných stran. Upřednostňuje lidi a sociální začleňování, jakož i hospodářství s cílem zvýšit konkurenceschopnost a strategickou autonomii Unie.

Nástroj Nového evropského Bauhausu financuje projekty, jejichž cílem je oživit městské čtvrti, posílit sociální začlenění a umožnit přístup k cenově dostupnému bydlení prostřednictvím inovativního, oběhového a na člověka zaměřeného designu, a propojuje nabídku bydlení s širšími sociálními a environmentálními cíli. Složka nástroje Nového evropského Bauhausu pro výzkum a inovace podporuje několik projektů v oblasti bydlení a bezdomovectví, včetně sociální infrastruktury a služeb.

Iniciativa pro cenově dostupné bydlení, která je součástí unijní **renovační vlny** a **stěžejní iniciativou Nového evropského Bauhausu**, se zaměřuje na budování nebo obnovu sociálních a cenově dostupných čtvrtí. Program se zabývá problematikou energetické chudoby, podporuje začlenění, zajišťuje cenovou dostupnost a snižuje emise prostřednictvím individuálně přizpůsobeného poradenství, včetně finančního poradenství, mentoringu a budování kapacit. Tím může pomoci zlepšit kvalitu a dostupnost bydlení pro domácnosti s nižšími příjmy.

Podpora lidí a jejich sociálního začlenění, a to i prostřednictvím boje proti chudobě a bezdomovectví, patří mezi cíle **Komisi předloženého návrhu příštího dlouhodobého rozpočtu EU na období 2028–2034** (tzv. víceletého finančního rámce neboli VFR). Díky novému integrovanému přístupu umožní návrh VFR členským státům financovat cenově dostupné a sociální bydlení a boj proti bezdomovectví v kombinaci s nezbytnými reformami.

2. PRÁVNÍ ZÁKLAD, SUBSIDIARITA A PROPORCIONALITA

• Právní základ

Navrhované doporučení je založeno na článku 292 Smlouvy o fungování Evropské unie (SFEU) jakožto procesněprávním základu ve spojení s čl. 153 odst. 1 písm. j) SFEU jakožto hmotněprávním základem.

Ustanovení čl. 153 odst. 1 písm. j) umožňuje Unii podporovat a doplňovat činnost členských států v oblasti boje proti sociálnímu vyloučení. Vyloučení z bydlení a bezdomovectví jsou v EU považovány za nejzávažnější formy sociálního vyloučení. Návrh přispěje k tomuto cíli tím, že bojuje proti vyloučení z bydlení a bezdomovectví a zároveň zajišťuje účinný přístup k podpůrným a základním službám a opatřením, čímž jednotlivcům umožňuje důstojný život.

Ustanovení čl. 153 odst. 1 písm. j) je omezeno ustanovením čl. 153 odst. 2 písm. a), které umožňuje pouze opatření určená na podporu spolupráce mezi členskými státy, přičemž vylučuje jakoukoli harmonizaci právních předpisů.

Kromě toho se podle čl. 153 odst. 4 ustanovení přijatá podle článku 153 jako navrhované doporučení: i) nesmějí dotýkat práva členských států vymezovat základní zásady svého systému sociálního zabezpečení a ii) nesmějí významně ovlivňovat finanční rovnováhu tohoto systému.

• Subsidiarita (v případě nevýlučné pravomoci)

Jakkoli odpovědnost za politiku v oblasti bydlení spočívá především na členských státech, vyloučení z bydlení a bezdomovectví představují společné výzvy v celé Unii, které jsou ovlivňovány společnými strukturálními trendy a v souvislosti s nimiž je prospěšná koordinovaná meziodvětvová reakce a sdílení osvědčených postupů. Úzce souvisejí s cíli Unie v oblasti sociálního začleňování, zaměstnanosti, zdraví, rovnosti, hospodářského rozvoje a územní soudržnosti.

Rostoucí rozdíl mezi náklady na bydlení a příjmy narušuje vzdělávací mobilitu a mobilitu pracovních sil, omezuje přístup do oblastí s vysokou produktivitou a způsobuje nedostatek pracovních sil v základních, málo placených odvětvích služeb. Pokud náklady na bydlení rostou rychleji než mzdy, jsou pracovníci nuceni omezit výdaje, prodloužit dobu dojíždění nebo se přestěhovat, což vše snižuje celkovou ekonomickou efektivnost a produktivitu. Nerovný přístup k přiměřenému bydlení prohlubuje existující nerovnosti příležitostí a podporuje sociální vyloučení.

Členské státy mají nejlepší předpoklady k tomu, aby navrhovaly a prováděly politiky, které odpovídají jejich vnitrostátním podmínkám. Opatření na úrovni Unie však přináší přidanou hodnotu tím, že poskytuje politické pokyny, osvědčené postupy, usnadňuje vzájemné učení, prosazuje přístupy založené na důkazech, podporuje srovnatelnost údajů a zlepšuje přístup k financování. Taková opatření naplňují politický závazek Unie zajistit rovné příležitosti a důstojný život pro všechny a podporují vzestupnou sociální konvergenci členských států.

Vyřešení problému vyloučení z bydlení a bezdomovectví by přispělo k dosažení cílů udržitelného rozvoje OSN, které jsou součástí Agendy pro udržitelný rozvoj 2030, zejména cíle č. 11.1, který se týká přístupu všech k přiměřenému, bezpečnému a cenově dostupnému bydlení a základním službám. Rovněž by podpořilo provádění zásad evropského pilíře sociálních práv a cílů Lisabonského prohlášení o Evropské platformě pro boj proti bezdomovectví. Politiky a opatření uvedené v navrhovaném doporučení rovněž doplní a podpoří účinné provádění Evropského plánu dostupného bydlení se zaměřením na ochranu těch, které krize v oblasti bydlení zasáhla nejvíce. Navrhované doporučení Rady by členským státům poskytlo komplexní referenční rámec, který by pro ně byl vodítkem při dosahování výše uvedených cílů.

- **Proporcionalita**

Opatření navržená v tomto doporučení jsou přiměřená sledovaným cílům. Doporučení neukládá závazné povinnosti ani neharmonizuje vnitrostátní právní předpisy. Zajišťuje pružné vedení, určuje účinné postupy a podporuje postupné přizpůsobování se dohodnutým zásadám. Nepřekračuje tudíž rámec toho, co je nezbytné k dosažení jeho cílů, a je přiměřené řešeným problémům.

Návrh podporuje další rozvoj politiky v oblasti bydlení pro osoby v nejisté bytové situaci, přístup k péči a dalším stávajícím službám a záchranným sociálním sítím v členských státech a doplňuje úsilí členských států v boji proti sociálnímu vyloučení znevýhodněných osob. Navrhované doporučení respektuje postupy členských států a rozmanitost jejich systémů sociální ochrany. Uznává, že odlišné vnitrostátní, regionální nebo místní situace by mohly vést k rozdílům ve způsobu provádění doporučení, a umožňuje členským státům využít doporučení podle svého konkrétního kontextu. Proporcionalita hrála klíčovou úlohu i při volbě nástroje.

- **Volba nástroje**

Nástrojem je návrh doporučení Rady, který dodržuje zásady subsidiarity a proporcionality. Vychází ze stávajícího systému práva Unie a je v souladu s typem nástrojů, které jsou k dispozici pro opatření Unie v oblasti sociální politiky. Návrh jakožto právní nástroj signalizuje závazek členských států přijmout opatření stanovená v návrhu a poskytuje silný politický základ pro spolupráci v této oblasti na unijní úrovni při plném respektování pravomoci členských států.

3. VÝSLEDKY HODNOCENÍ *EX POST*, KONZULTACÍ SE ZÚČASTNĚNÝMI STRANAMI A POSOUZENÍ DOPADŮ

- **Hodnocení *ex post* / kontroly účelnosti platných právních předpisů**

Nevztahuje se na tento návrh.

- **Konzultace se zúčastněnými stranami**

Veřejná konzultace se u tohoto typu iniciativy nevyžaduje.

Byla zveřejněna výzva k předložení faktických podkladů, která umožnila získat zpětnou vazbu v době od 12. března 2026 do 9. dubna 2026. Zpětná vazba ukázala, že průřezovým problémem je nedostatek cenově dostupného a sociálního bydlení, přičemž přispěvatelé naléhavě požadovali soustavné veřejné investice, rozšíření neziskového a družstevního bydlení a intenzivnější využívání finančních prostředků EU. Přispěvatelé vyjadřují silnou podporu přístupům zaměřeným na bydlení jakožto zvolenému modelu založenému na důkazech a zároveň vyzývají k jeho systémovému rozšíření na celostátní úrovni. Respondenti zdůrazňují potřebu integrovaného přístupu zaměřeného na člověka, který by propojil oblast bydlení se zdravotními, sociálními a vzdělávacími službami a službami zaměstnanosti. Prevence prostřednictvím systémů včasného varování, ochrany proti vystěhování, mediace ve věci nájemného a podpory v případě zadluženosti je označena za nedostatečně financovanou a málo rozvinutou. Přispěvatelé rovněž vyzývají k harmonizovanému shromažďování údajů pomocí klasifikace ETHOS a k důslednějšímu sledování na úrovni EU, a to i prostřednictvím evropského semestru. Zdůrazňuje se také nepřiměřený dopad na zranitelné skupiny – Romy, osoby se zdravotním postižením, LGBTIQ+ osoby, ženy a matky samoživitelky, děti, mladé lidi opouštějící institucionální péči, migranty a početné rodiny.

Od 25. července do 24. října 2025 vedla Komise veřejnou konzultaci o Strategii EU pro boj proti chudobě, která přispěla i k formování obsahu tohoto návrhu. Tento návrh je součástí balíčku Strategie EU pro boj proti chudobě. V souvislosti s přípravou Strategie EU pro boj proti chudobě proběhly v září a říjnu 2025 cílené konzultace s lidmi žijícími v chudobě.

Tento návrh rovněž vychází z výsledků veřejné konzultace, kterou Komise uskutečnila v rámci přípravy Evropského plánu dostupného bydlení a která proběhla v období od 11. července do 17. října 2025. Uvedená konzultace obsahovala otázky, jejichž cílem bylo zjistit názory účastníků na zajištění cenově dostupného a přístupného bydlení pro osoby ve zranitelných situacích, ohrožené diskriminací nebo osoby bez domova. Tato konzultace byla součástí dialogu o cenově dostupném bydlení, který Komise zahájila v rámci přípravy plánu, a přinesla více než 13 000 odpovědí.

Obsah tohoto návrhu byl konzultován s Evropskou platformou pro boj proti bezdomovectví prostřednictvím písemné konzultace v lednu 2026. Platforma zahrnuje všechny příslušné zúčastněné strany, které jsou zodpovědné za boj proti bezdomovectví – Evropskou komisi, Evropský parlament, členské státy, Výbor regionů, Evropský hospodářský a sociální výbor, sociální partnery a příslušné evropské.

• **Sběr a využití výsledků odborných konzultací**

Důkazy, o které se tato iniciativa opírá, vycházejí z **práce prováděné v rámci Evropské platformy pro boj proti bezdomovectví od roku 2021.**

V rámci pracovní složky platformy zaměřené na vzájemné učení bylo zadáno několik studií⁷, které měly členským státům poskytnout informace a podporu v jejich úsilí o vypracování a

⁷ O'Sullivan, E., „Key Elements in Homelessness Strategies to End Homelessness by 2030“ (Hlavní prvky strategií boje proti bezdomovectví k ukončení bezdomovectví do roku 2030), School of Social Work and Social Policy, Trinity College Dublin, Irsko.

Mackie, P., „Preventive Measures against Homelessness and Housing Exclusion“ (Preventivní opatření proti bezdomovectví a vyloučení z bydlení), School of Geography and Planning, Cardiff University, Wales, Spojené království.

Pleace, N., „Social and healthcare services for homeless people“ (Sociální služby a zdravotní péče pro osoby bez domova), Centre for Housing Policy, School for Business and Society, University of York, Spojené království.

provádění vnitrostátních strategií boje proti vyloučení z bydlení a bezdomovectví. Z těchto studií vyplývá, že řešení problému bezdomovectví vyžaduje přechod od nouzových řešení k řešením zaměřeným na bydlení – zajištění okamžitého, stabilního bydlení s individuálně přizpůsobenou podporou. Tento přístup přerušuje nákladné cykly poskytování dočasných přístřeší a zdůrazňuje cenově dostupné bydlení jako klíčové preventivní opatření.

Soubor nástrojů OECD pro boj proti bezdomovectví⁸ nabízí strategie pro omezování bezdomovectví prostřednictvím preventivních a reaktivních opatření s cílem vytvořit účinná a dlouhodobá řešení a klade důraz na politiky založené na datech, integrovanou podporu, stabilitu bydlení, individuálně přizpůsobené přístupy a meziodvětvovou spolupráci. Monitorovací rámec OECD⁹ má zlepšit pochopení a měření bezdomovectví stanovením jednotných mezinárodních standardů pro shromažďování a analýzu údajů. Zdůrazňuje důležitost používání komplexních a srovnatelných ukazatelů, které odrážejí mnohostrannou povahu bezdomovectví.

V rámci pilotního projektu sčítání osob bez domova¹⁰ byla vyvinuta a testována srovnatelná metodika sčítání a profilování osob bez domova v celé EU. Projekt využívá harmonizovaný přístup založený na definici podle rámce ETHOS Light¹¹.

V zájmu rozsáhlé analýzy souvislosti mezi chudobou a vyloučením z bydlení přináší zpráva Evropské sítě pro analýzu sociální politiky¹² srovnávací analýzu průniku otázky bezdomovectví a politik boje proti chudobě v EU.

- **Posouzení dopadů**

Posouzení dopadů se neplánuje, neboť zvolený nástroj – doporučení Rady – je nezávazný a volba provádění bude na členských státech. Návrh doporučení Rady je podpořen pracovním dokumentem útvarů Komise připojeným ke Strategii pro boj proti chudobě.

Dopad tohoto doporučení nebude záviset pouze na tom, jak budou členské státy opatření provádět. Důležité jsou také vnitrostátní okolnosti, například makroekonomická situace, podoba systémů sociální ochrany a sociálních služeb a fungování systémů bydlení, a v důsledku toho je obtížné odlišit konkrétní dopad návrhu od jiných faktorů.

- **Základní práva**

Návrh přispěje k zajištění práva na lidskou důstojnost (článek 1 Listiny základních práv Evropské unie), na dávky sociálního zabezpečení a sociální služby, na sociální pomoc a pomoc v oblasti bydlení a na důstojnou existenci pro osoby, které nemají dostatečné prostředky (článek 34 Listiny).

⁸ OECD Toolkit to Combat Homelessness (Soubor nástrojů OECD pro boj proti bezdomovectví) | OECD.

⁹ OECD Monitoring Framework to Measure Homelessness (Monitorovací rámec OECD pro měření bezdomovectví) | OECD.

¹⁰ KU Leuven EU – Homelessness Counts (Sčítání osob bez domova).

¹¹ ETHOS Light je zjednodušený harmonizovaný evropský rámec používaný k měření bezdomovectví a vyloučení z bydlení určený k identifikaci různých forem bezdomovectví.

¹² Baptista, I., Perista, P. a Marlier, E. (2025). The fight against homelessness and its links with anti-poverty policies across the European Union (Boj proti bezdomovectví a jeho souvislosti s politikami boje proti chudobě v Evropské unii). Evropská síť pro analýzu sociální politiky (ESPAN), Lucemburk: Úřad pro publikace Evropské unie, https://employment-social-affairs.ec.europa.eu/fight-against-homelessness-and-its-links-anti-poverty-policies-across-european-union_cs#description.

4. ROZPOČTOVÉ DŮSLEDKY

Doporučení nemá pro Unii žádné přímé rozpočtové důsledky. Vyzývá členské státy, aby účinně využívaly stávající vnitrostátní zdroje a příslušné nástroje financování Unie, včetně Evropského sociálního fondu plus, Evropského fondu pro regionální rozvoj, programů Erasmus+ a InvestEU a Nástroje pro oživení a odolnost, v souladu s jejich příslušnými pravidly a nástroji v rámci příštího víceletého finančního rámce.

5. OSTATNÍ PRVKY

- **Plány provádění a způsoby monitorování, hodnocení a podávání zpráv**

Pokrok při provádění tohoto doporučení bude sledován prostřednictvím těchto stávajících rámců na úrovni EU:

- Evropská platforma pro boj proti bezdomovectví zajistí podněty od širší odborné veřejnosti a zúčastněných stran včetně organizací zastupujících osoby bez domova,
- Výbor pro sociální ochranu poskytne nezbytné politické pokyny a příspěvky ze strany členských států,
- v rámci evropského semestru budou analyzovány a hodnoceny sociální a hospodářské politiky týkající se vyloučení z bydlení a bezdomovectví.

Pokrok bude posuzován na základě dostupných oficiálních statistik Eurostatu a na základě zlepšených, komplexních a srovnatelných údajů, které má navrhované doporučení podpořit. Členskými státy se doporučuje, aby každých pět let podávaly Komisi zprávy o výsledcích svých vnitrostátních činností v oblasti sledování a o pokroku dosaženém při provádění tohoto doporučení.

- **Informativní dokumenty (u směrnic)**

Nevztahuje se na tento návrh.

- **Podrobné vysvětlení konkrétních ustanovení návrhu**

Bod 1 uvádí cíle tohoto doporučení.

Bod 2 obsahuje definice, které se mají používat pro účely tohoto doporučení.

Ústřední částí doporučení je oddíl uvádějící průřezová doporučení, který doporučuje členským státům, aby revidovaly nebo přijaly vnitrostátní rámce pro boj proti vyloučení z bydlení prostřednictvím politik orientovaných na člověka a zaměřených na bydlení. Dále doporučuje stanovit jasné a časově omezené cíle, pokud jde o zajištění nouzového přístřeší pro všechny osoby, které přespávají na ulici, a rychlý přesun osob z dočasného bydlení do bezpečného dlouhodobého ubytování.

Oddíl týkající se identifikace osob ohrožených vyloučením z bydlení se zabývá shromažďováním údajů, stanovením kritérií způsobilosti v rámci všech příslušných služeb, systémy včasného varování pro určení ohrožených domácností a cílenou prací v terénu týkající se nedostatečně podchycených skupin.

Oddíl věnovaný prevenci vyloučení z bydlení zahrnuje udržení přiměřeného bydlení, přístup k informacím, přiměřené posouzení příjmů, ochranu před vystěhováním, ochranu dětí, osoby opouštějící náhradní péči, včasnou intervenci pro děti a mladé lidi, starší osoby a přechody z institucionální péče.

Oddíl věnovaný podpoře osob bez domova se zabývá podpůrnými systémy a službami, zachováním celistvosti rodiny, koordinací služeb, aktivací na trhu práce, finančním začleňováním, přístupem k bydlení, kapacitou přístřeší v souladu s potřebami, vzájemnou podporou a bojem proti diskriminaci.

Oddíl na téma přístupu k přiměřenému a bezpečnému bydlení se týká přístupů zaměřených na bydlení, podpůrných služeb orientovaných na člověka, poskytování sociálního a cenově dostupného bydlení, finanční podpory a pobídek pro přístup k bydlení, poskytování podpory mladým lidem (včetně studentů) a podpory politik zaměřených na konkrétní místo a úpravy bydlení.

Oddíl věnovaný sledování, hodnocení a řízení doporučuje členským státům zavést mechanismy sledování a hodnocení, které zajistí účinné politické reakce. Doporučuje také, aby členské státy zavedly řádný rámec řízení, který bude zahrnovat všechny zúčastněné strany, využívat finanční prostředky EU a podporovat Evropskou platformu pro boj proti bezdomovectví.

Návrh

DOPORUČENÍ RADY**o boji proti vyloučení z bydlení**

RADA EVROPSKÉ UNIE,

s ohledem na Smlouvu o fungování Evropské unie, a zejména na článek 292 ve spojení s čl. 153 odst. 1 písm. j) této smlouvy,

s ohledem na návrh Evropské komise,

vzhledem k těmto důvodům:

- (1) Podle čl. 3 odst. 3 Smlouvy o Evropské unii Unie bojuje proti sociálnímu vyloučení a diskriminaci a podporuje sociální spravedlnost a ochranu. Podle článku 151 Smlouvy o fungování Evropské unie mají Unie a členské státy za cíl mimo jiné podporu zaměstnanosti, zlepšování životních a pracovních podmínek, přiměřenou sociální ochranu a boj proti vyloučením.
- (2) Článek 34 Listiny základních práv Evropské unie stanoví uznání a respektování práva na sociální pomoc a pomoc v oblasti bydlení, jejichž cílem je zajistit, v souladu s pravidly stanovenými právem Unie a vnitrostátními právními předpisy a zvyklostmi, důstojnou existenci pro všechny, kdo nemají dostatečné prostředky.
- (3) Článek 31 Evropské sociální charty (v revidovaném znění)¹³ potvrzuje závazek všech stran podporovat dostupnost bydlení přiměřené úrovně, předcházet a omezovat bezdomovectví s cílem jeho postupného odstranění a stanovit ceny bydlení tak, aby byly přístupné těm, kteří nemají dostatek prostředků.
- (4) Evropský parlament, Rada Evropské unie a Komise v listopadu 2017 vyhlásily evropský pilíř sociálních práv¹⁴. Jeho zásada č. 19 stanoví právo osob v nouzi na přístup k sociálnímu bydlení a k pomoci v oblasti bydlení dobré kvality a na ochranu před nuceným vystěhováním. Dále uvádí, že osobám bez domova musí být poskytnuto přiměřené přístřeší a služby, aby se podpořilo jejich sociální začlenění.
- (5) Doporučení Rady (EU) 2021/1004, kterým se zavádí evropská záruka pro děti¹⁵, vyzývá členské státy, aby mimo jiné zajistily účinný přístup dětí v nouzi k odpovídajícímu bydlení, se zvláštním důrazem na prevenci a řešení bezdomovectví dětí a rodin. Doporučení Rady (2023/C41/01) o přiměřeném minimálním příjmu zajišťujícím aktivní začlenění¹⁶ vyzývá ke komplexním strategiím, které kombinují přiměřenou podporu příjmu, inkluzivní trhy práce a přístup k podpůrným a základním

¹³<https://www.coe.int/en/web/conventions/full-list?module=treaty-detail&treatynum=163>.

¹⁴[Interinstitucionální vyhlášení evropského pilíře sociálních práv](#).

¹⁵[Doporučení Rady 2021/1004 ze dne 14. června 2021, kterým se zavádí evropská záruka pro děti](#).

¹⁶[Doporučení Rady 2023/C 41/01 ze dne 30. ledna 2023 o přiměřeném minimálním příjmu zajišťujícím aktivní začlenění](#).

službám, včetně bydlení. Doporučení Rady (C/2023/1344) ohledně vypracování rámcových podmínek sociální ekonomiky¹⁷ vyzývá členské státy, aby v úzké spolupráci s veřejně dostupnými sociálními službami uznaly a podporovaly úlohu sociální ekonomiky při poskytování dostupných a vysoce kvalitních sociálních služeb, pečovatelských služeb a služeb v oblasti bydlení, a to rovněž s ohledem na znevýhodněné skupiny.

- (6) Doporučení Rady (2021/C 93/01) o rovnosti, začlenění a účasti Romů¹⁸ vyzývá členské státy, aby zajistily rovné zacházení s Romy, mimo jiné v přístupu k odpovídajícímu desegregovanému bydlení a základním službám¹⁹. Strategie pro rovnost LGBTIQ+ osob na období 2026–2030 zdůrazňuje, že diskriminace a nedostatečné společenské přijetí přispívají k vysoké míře chudoby a bezdomovectví LGBTIQ+ osob. Ve sdělení „Posílení Strategie práv osob se zdravotním postižením do roku 2030“ Komise vyzývá k zajištění přístupu k cenově dostupnému a přístupnému bydlení pro osoby se zdravotním postižením.
- (7) Doporučení Rady (2022/C 476/01) o přístupu k cenově dostupné vysoce kvalitní dlouhodobé péči²⁰ vyzývá členské státy, aby rozšířily služby formální dlouhodobé péče, zejména domácí a komunitní péči. Bydlení, které je přizpůsobeno potřebám jednotlivců, pokud jde o měnící se potřeby v oblasti péče, je základním předpokladem stárnutí doma, umožňuje poskytování domácí péče a pomáhá předcházet zbytečnému využívání rezidenční péče.
- (8) Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2014/92/EU o porovnatelnosti poplatků souvisejících s platebními účty, změně platebního účtu a přístupu k platebním účtům se základními prvky²¹ (dále jen „směrnice o platebních účtech“) v čl. 16 odst. 2 stanoví, že členské státy zajistí, aby spotřebitelé, kteří oprávněně pobývají v Unii, včetně spotřebitelů bez trvalého bydliště, měli právo otevřít si a používat platební účet se základními prvky u úvěrových institucí, které se nacházejí na jejich území. Toto právo se uplatní bez ohledu na místo pobytu spotřebitele.
- (9) Dne 21. června 2021 přijaly orgány EU, členské státy, sociální partneři a organizace občanské společnosti Lisabonské prohlášení o Evropské platformě pro boj proti bezdomovectví²². Prohlášení zavazuje všechny signatáře, aby se zasadili o ukončení bezdomovectví v Evropské unii do roku 2030 a zahájili činnost Evropské platformy pro boj proti bezdomovectví, která bude podporovat navrhování a provádění integrovaných přístupů zaměřených na člověka a na bydlení.
- (10) „Prohlášení z La Hulpe“²³ přijaté dne 16. dubna 2024 na konferenci na vysoké úrovni o evropském pilíři sociálních práv uznává, že bezdomovectví je v mnoha členských státech nadále problémem, a vyzývá k pokračování v práci na zajištění přístupného, účinného, ekologického a cenově dostupného sociálního bydlení s cílem uspokojit

¹⁷[Doporučení Rady C/2023/1344 ze dne 27. listopadu 2023 ohledně vypracování rámcových podmínek sociální ekonomiky.](#)

¹⁸[Doporučení Rady 2021/C 93/01 ze dne 12. března 2021 o rovnosti, začlenění a účasti Romů.](#)

¹⁹Doplněno sdělením Komise Evropskému parlamentu a Radě: Unie rovnosti: strategický rámec EU pro rovnost, začlenění a účast Romů, COM/2020/620 final.

²⁰[Doporučení Rady 2022/C 476/01 ze dne 8. prosince 2022 o přístupu k cenově dostupné vysoce kvalitní dlouhodobé péči.](#)

²¹[Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2014/92/EU ze dne 23. července 2014 o porovnatelnosti poplatků souvisejících s platebními účty, změně platebního účtu a přístupu k platebním účtům se základními prvky.](#)

²²Lisabonské prohlášení o Evropské platformě pro boj proti bezdomovectví (21. června 2021, Lisabon, Portugalsko).

²³Prohlášení z La Hulpe o budoucnosti evropského pilíře sociálních práv (16. dubna 2024, La Hulpe, Belgie).

potřeby všech v oblasti bydlení, vymýtit bezdomovectví a prosazovat přístup „bydlení jako priorita“. Prohlášení rovněž uznává význam Evropské platformy pro boj proti bezdomovectví.

- (11) Evropský parlament ve svém usnesení přijatém dne 24. listopadu 2020²⁴ zdůraznil, že bydlení je základním lidským právem, a vyzval Komisi a členské státy k přijetí důraznějších opatření s cílem ukončit bezdomovectví v EU do roku 2030. Ve svém usnesení přijatém dne 10. března 2026²⁵ Evropský parlament zdůraznil potřebu evropského přístupu a řešení k zajištění dostupnosti důstojného a cenově dostupného bydlení a vyzval členské státy, aby vypracovaly a prováděly strategie zaměřené na bydlení s cílem omezit bezdomovectví. Usnesení rovněž vyzývá Komisi, aby poskytovala politickou podporu při řešení otázky bezdomovectví a sledovala pokrok v této oblasti.
- (12) Prováděcí nařízení Komise (EU) 2017/543 ze dne 22. března 2017, kterým se stanoví prováděcí pravidla k nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 763/2008 o sčítání lidu, domů a bytů, pokud jde o technické specifikace témat a jejich rozdělení²⁶, vymezuje statistické definice v oblasti bezdomovectví.
- (13) Evropský výbor regionů ve svém stanovisku k tématu vymýcení bezdomovectví v Evropské unii²⁷, přijatém dne 2. prosince 2021, uvítal zahájení činnosti platformy a zdůraznil čtyři důležité oblasti činnosti, jimiž by se platforma měla zabývat, jmenovitě vzájemné učení, podporu přístupu k financování, shromažďování údajů a sledování politik a určení slibných inovací a pomoc při jejich rozvíjení.
- (14) Evropský hospodářský a sociální výbor ve svém stanovisku k rámci EU pro vnitrostátní strategie pro boj proti bezdomovectví v souladu se zásadou „bydlení jako priorita“²⁸, přijatém dne 13. prosince 2023, vyzval k vypracování strategie EU pro oblast bezdomovectví, která by umožnila začlenit vnitrostátní politiky pro řešení bezdomovectví do evropského semestru. Navrhl také, aby se tato strategie opírala o doporučení Rady k otázce bezdomovectví.
- (15) Společná zpráva o zaměstnanosti 2026²⁹ uvádí, že členské státy by měly přijmout opatření s cílem podporovat v příslušných případech přístup ke kvalitnímu a cenově dostupnému bydlení, sociálnímu bydlení nebo pomoci v oblasti bydlení, předcházet bezdomovectví jako nejextrémnější formě chudoby a řešit je, zabývat se sociálním vyloučením prostřednictvím integrovaných strategických přístupů zaměřených na člověka a na bydlení a podporovat renovaci rezidenčního a sociálního bydlení.
- (16) Evropský plán dostupného bydlení³⁰ přijatý dne 16. prosince 2025 uznává, že některé sociální skupiny jsou neúměrně zasaženy rostoucími náklady na bydlení a omezeným

²⁴https://www.europarl.europa.eu/doceo/document/TA-9-2020-0314_CS.html?utm_source=chatgpt.com.

²⁵https://www.europarl.europa.eu/doceo/document/TA-10-2026-0064_CS.html.

²⁶Prováděcí nařízení Komise (EU) 2017/543 ze dne 22. března 2017, kterým se stanoví prováděcí pravidla k nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 763/2008 o sčítání lidu, domů a bytů, pokud jde o technické specifikace témat a jejich rozdělení.

²⁷Stanovisko Evropského výboru regionů COR 2021/03911 – Vymýcení bezdomovectví v Evropské unii: místní a regionální perspektiva.

²⁸Stanovisko Evropského hospodářského a sociálního výboru EESC 2023/01741 k tématu Vytvoření rámce EU pro vnitrostátní strategie pro boj proti bezdomovectví v souladu se zásadou „bydlení jako priorita“.

²⁹Evropská komise: Generální ředitelství pro zaměstnanost, sociální věci a sociální začleňování, [Společná zpráva o zaměstnanosti 2026 – ve znění přijatém Radou pro zaměstnanost, sociální politiku, zdraví a ochranu spotřebitele dne 9. března 2026](#), Úřad pro publikace Evropské unie, 2026.

³⁰Sdělení Komise Evropskému parlamentu, Radě, Evropskému hospodářskému a sociálnímu výboru a Výboru regionů COM/2025/1025 final: Evropský plán dostupného bydlení.

přístupem k sociálním a cenově dostupným domovům a že bezdomovectví je přetrvávající a složitá výzva, kterou je třeba se zabývat s využitím řešení, která se zaměřují primárně na bydlení, jako je přístup „bydlení jako priorita“, a jsou doprovázena integrovanými přístupy k boji proti chudobě a vyloučení.

- (17) Bezdomovectví zůstává v Evropské unii nejextrémnějším a nejviditelnějším projevem chudoby a sociálního vyloučení. Postihuje jednotlivce a rodiny ve všech členských státech a narušuje zásady důstojnosti, rovnosti a sociální spravedlnosti, na nichž je Unie založena. Před veškeré dosavadní úsilí je bezdomovectví v několika členských státech na vzestupu a odhaduje se, že postihuje více než jeden milion osob³¹.
- (18) Vyloučení z bydlení znamená neschopnost jednotlivce nebo domácnosti získat nebo si udržet důstojné a stabilní bydlení, které splňuje základní standardy bezpečnosti, právní jistoty a cenové dostupnosti. Bezdomovectví je jeho nejviditelnější a nejextrémnější formou a zahrnuje osoby, které přespávají na ulici a v nouzovém a dočasném ubytování pro osoby bez domova. Vyloučení z bydlení je však širší pojem, který zahrnuje i osoby, jež mají střechu nad hlavou, ale žijí v nevyhovujících a/nebo nejistých podmínkách. O nejisté bydlení se jedná v případě, že osoby čelí hrozbě vystěhování, domácímu násilí nebo mají nestabilní nájemní smlouvy. O nevyhovující bydlení jde v případě, že osoby obývají obydlí horší kvality, v němž chybí základní vybavení (např. vnitřní splachovací toalety nebo umývárny). Tato obydlí mohou být ve velmi špatném stavu, silně přelidněná nebo nepřizpůsobená osobám s dalšími potřebami (např. starším lidem, osobám se zdravotním postižením a osobám s potřebou dlouhodobé péče).
- (19) Bydlení je klíčovým sociálním určujícím faktorem zdraví a sociálního začlenění a chybějící bydlení nebo nekvalitní bydlení může mít negativní vliv na zdraví, pohodu, zaměstnanost a možnosti vzdělávání jednotlivců a komunit.
- (20) Vyloučení z bydlení a bezdomovectví jsou výsledkem složitého vzájemného působení strukturálních, institucionálních a osobních faktorů. K těm patří chudoba, nezaměstnanost, nedostatek sociálního a cenově dostupného bydlení, diskriminace, špatné duševní a fyzické zdraví, zneužívání návykových látek a domácí násilí.
- (21) V roce 2024 téměř 6 % osob starších 16 let v Unii, které v posledních pěti letech hledaly bydlení, uvedlo, že se alespoň jednou cítily diskriminovány. Podíl osob, které se cítily diskriminovány, byl dvakrát vyšší u osob ohrožených chudobou nebo sociálním vyloučením (10 %) ve srovnání s osobami, které takto ohroženy nebyly (5 %). Přibližně 17 % obyvatel Unie v roce 2024 žilo v přelidněných domácnostech.
- (22) Nedostatek sociálního a cenově dostupného bydlení je zásadní překážkou v boji proti vyloučení z bydlení a bezdomovectví. V letech 2013 až 2024 se ceny domů v celé Unii v nominálním vyjádření zvýšily o více než 60 % a rostly rychleji než příjmy domácností, přičemž několik členských států zaznamenalo průměrný nárůst cen v nominálním vyjádření až o více než 220 %. Zároveň se průměrné nájemné zvýšilo přibližně o 20 %, přičemž nové nájemní smlouvy jsou obecně výrazně nákladnější než ty starší, zejména v městských a z hlediska cestovního ruchu zajímavých oblastech. Náklady na bydlení, včetně nákladů na vodu, elektřinu, plyn a další paliva, se v porovnání s průměrem Unie zvýšily v sedmnácti členských státech, přičemž v některých členských státech se zvýšily až o více než 80 % nad průměr EU a v deseti dalších členských státech se snížily.

³¹[Databáze OECD týkající se cenově dostupného bydlení | OECD.](#)

- (23) Investice do nabídky bydlení v posledním desetiletí výrazně poklesly. Nabídka nestačí držet krok s rostoucí poptávkou kvůli vysokým stavebním nákladům, nedostatku inovací, nedostatku kvalifikovaných pracovních sil a nadměrné byrokracii. Konkrétně ceny stavebních prací v Unii mezi lety 2010 a 2024 vzrostly o 56 %, přičemž v některých členských státech došlo k nárůstu o více než 170 %. Počet stavebních povolení pro obytné nemovitosti (počet bytů) klesl v letech 2021 až 2024 o 22 % a stávající bytový fond není plně využíván, neboť přibližně 20 % bytů v celé EU zůstává volných nebo nedostatečně obývaných (včetně sezónních nebo sekundárních obydlí a bytových jednotek pořízených jako investice a nevyužívaných jako hlavní bydlení).
- (24) V této souvislosti je pro řešení problému vyloučení z bydlení zásadní zvýšit nabídku sociálního a cenově dostupného bydlení. Zejména je zapotřebí nových investic na podporu výstavby nových bytů, renovací a pokud možno efektivnějšího využití stávajících nedostatečně obývaných a neobývaných bytů (20 % bytů), a to i prostřednictvím pobídek k pronájmu nemovitostí v soukromém vlastnictví, změny využití stávajícího fondu budov, např. kancelářských budov. Revize pravidel státní podpory pro služby obecného hospodářského zájmu v rámci Evropského plánu dostupného bydlení a nařízení o přezkumu fondů politiky soudržnosti EU v polovině období³² přispívají k vytvoření příznivého rámce pro investice do sociálního a cenově dostupného bydlení (do března 2026 členské státy a regiony v rámci přezkumu v polovině období přerozdělily nejméně přibližně 3,3 miliardy EUR na cenově dostupné a udržitelné bydlení). Možnosti regulační flexibility v polovině období a možnost vyšší míry spolufinancování ze strany Unie v případě investic do bydlení zůstávají k dispozici pro podporu dalších úprav programování do období 2029–2030.
- (25) V souladu se zásadami Nového evropského Bauhausu by měl být přístup k přiměřenému, udržitelnému, cenově dostupnému a kvalitnímu bydlení považován za součást širšího sociálního a územního ekosystému, který podporuje začlenění, komunitní život, mobilitu pracovních cíl, přístup ke vzdělávání a odborné přípravě, zdraví, dlouhodobou péči, nezávislý život a sociální soudržnost. Politiky v oblasti bydlení jsou účinnější a vytvářejí přidanou sociální hodnotu, pokud jsou kombinovány s místně orientovanými opatřeními, komunitní infrastrukturou a službami a jsou navrženy tak, aby podporovaly inkluzivní a udržitelné čtvrti, které naplňují potřeby obyvatel.
- (26) K rozšíření nabídky a cenové dostupnosti mohou členské státy využít různé modely bydlení, včetně sociálního a veřejného bydlení, bydlení s nákladovým nájemným nebo omezeným ziskem, bytových družstev, agentur zprostředkovávajících sociální pronájmy a dalších neziskových modelů nebo modelů ve veřejném zájmu. Tyto modely, často zajišťované organizacemi sociální ekonomiky, mohou přispět k dlouhodobé cenové dostupnosti, snížit riziko spekulací a pomoci mobilizovat stávající byty, pozemky a investice. Inovativní koncepty společného bydlení, včetně mezigeneračního bydlení, komunitního bydlení a sdílení prostor, mohou také pomoci řešit sociální izolaci, nízkou obsazenost budov a místní nedostatečnou nabídku bydlení. Vzájemné učení může pomoci určit úspěšné modely, které jsou zavedeny v jiných členských státech.
- (27) Rozšiřování nabídky sociálního a cenově dostupného bydlení vyžaduje stabilní správní a investiční rámce, včetně partnerství veřejného a soukromého sektoru, a spolupráci

³²[Nařízení Evropského parlamentu a Rady \(EU\) 2025/1914 ze dne 18. září 2025, kterým se mění nařízení \(EU\) 2021/1058 a \(EU\) 2021/1056, pokud jde o zvláštní opatření k řešení strategických výzev v souvislosti s přezkumem v polovině období.](#)

mezi veřejnými orgány, organizacemi sociální ekonomiky, poskytovateli sociálního a cenově dostupného bydlení, vzdělávacími institucemi, zaměstnavateli, finančními institucemi a dalšími zúčastněnými stranami. Kombinované financování, revolvingové fondy, veřejné záruky, dlouhodobé pronájmy na pozemcích ve veřejném vlastnictví a další mechanismy financování ve veřejném zájmu mohou pomoci mobilizovat tzv. trpělivý kapitál a podpořit dlouhodobou cenovou dostupnost. Kromě toho mohou členské státy také prosazovat a podporovat inovativní a inkluzivní projekty bydlení vedené zdola nahoru, v nichž budoucí obyvatelé kolektivně plánují a financují svůj projekt bydlení.

- (28) Vyloučení z bydlení a bezdomovectví mohou neúměrně postihovat určité skupiny obyvatel, přičemž rozsah a skladba těchto zasažených skupin se výrazně liší v závislosti na celostátních/regionálních podmínkách. Určité osoby a skupiny mohou být v přístupu k bydlení obzvláště znevýhodněny a mohou být vystaveny vyššímu riziku vyloučení z bydlení nebo bezdomovectví. Patří k nim mladí lidé (např. studenti, kteří si nemohou dovolit studentské bydlení nebo k němu nemají přístup, nebo osoby opouštějící institucionální nebo alternativní péči), nezaměstnané osoby, zranitelné rodiny (včetně rodičů samoživitelů) s dětmi, oběti a osoby přeživší genderově podmíněné násilí, osoby se zdravotním postižením nebo osoby s potřebou dlouhodobé péče, starší osoby v nejisté bytové situaci, osoby romského původu, osoby z přistěhovaleckého prostředí, příslušníci rasových nebo etnických menšin a LGBTIQ+ osoby.
- (29) Nejúčinnějším přístupem k ukončení bezdomovectví je prevence vyloučení z bydlení a prevence bezdomovectví ve spojení s přístupem k přiměřenému a bezpečnému bydlení a komplexním podpůrným službám zaměřeným na člověka. Členské státy by proto měly být vyzvány, aby zavedly účinné politiky prevence, které zahrnují univerzální preventivní opatření, předcházející intervence zaměřené na vysoce rizikové skupiny obyvatel, předcházení krizím u osob a domácností, kterým bezprostředně hrozí bezdomovectví, a prevenci formou intervence v nouzové fázi s cílem zajistit bezodkladný přístup k dočasnému ubytování.
- (30) Nástroje včasné intervence, jako je mediace týkající se dluhů na nájemném a splátkách hypoték, dluhové poradenství, právní pomoc týkající se práv nájemníků a pronajímatelů, systémy včasného varování a krátkodobá finanční podpora, nejsou ve všech členských státech jednotně dostupné a posílení těchto mechanismů má pro účinnou prevenci vyloučení z bydlení zásadní význam.
- (31) Předcházení nuceným a svévolným vystěhováním a podpora při stěhování vyžaduje spravedlivý právní rámec pro bezpečnost nájemníků a práva pronajímatelů. Spolupráce s místními úřady, sociálními službami a možnosti mediace, včetně agentur zprostředkovávajících sociální pronájmy, může omezit nestabilitu bydlení a usnadnit přechody v oblasti bydlení.
- (32) Přístupy zaměřené na bydlení, včetně modelu „bydlení jako priorita“, které kombinují rychlý přístup k trvalému bydlení s individualizovanými a integrovanými podpůrnými službami, prokázaly udržitelné pozitivní výsledky při prevenci a omezování vyloučení z bydlení a bezdomovectví a při podpoře sociálního a ekonomického začleňování.
- (33) Administrativní požadavky na přístup k pomoci, včetně povinnosti předložit doklad o trvalém pobytu, mohou pro osoby bez domova nebo osoby vyloučené z bydlení vytvářet překážky. Odstranění, případně úprava těchto požadavků může zlepšit využívání dostupné podpory a pomoci řešit základní příčiny vyloučení z bydlení.

- (34) Rostoucí náklady na bydlení a omezený přístup k sociálnímu a cenově dostupnému bydlení brání mobilitě na trhu práce, protože jednotlivci nemusí být schopni stěhovat se do oblastí, kde existují pracovní příležitosti. To může ovlivnit konkurenceschopnost a hospodářský růst. Řešení cenové dostupnosti a přístupnosti bydlení je zásadní pro podporu účasti na trhu práce a zajištění efektivního fungování trhů práce.
- (35) Rozdíly v definicích, systémech sledování a metodikách shromažďování údajů používaných v jednotlivých členských státech omezují dostupnost srovnatelných údajů o bezdomovectví na úrovni Unie.
- (36) Spolehlivé, komplexní a pravidelně shromažďované údaje a statistické důkazy o vyloučení z bydlení a bezdomovectví mají zásadní význam pro účinnou koncepci politik a jejich sledování a hodnocení, což pomáhá posuzovat pokrok bez zvyšování administrativní zátěže.
- (37) K řešení vyloučení z bydlení a bezdomovectví je zapotřebí meziodvětvová koordinace a víceúrovňová správa zahrnující Evropskou unii a celostátní, regionální a místní orgány spolu s občanskou společností, organizacemi sociální ekonomiky, poskytovateli bydlení a osobami s vlastní zkušeností s bezdomovectvím.
- (38) Partnerství s organizacemi, které nabízejí podporu lidem bez domova a lidem, kteří čelí vyloučení z bydlení v širším smyslu, může posílit veřejné úsilí o nabídku služeb, které podporují sociální začlenění a vytvářejí stabilní řešení v oblasti bydlení pro konkrétní cílové skupiny. Organizace sociální ekonomiky mohou poskytováním dalších služeb, například pracovního začleňování, pomoci zajistit přechod do stabilního života.
- (39) Účinná opatření k prevenci a omezení vyloučení z bydlení vyžadují přiměřené a stabilní financování, jakož i účinné využívání a koordinaci dostupných unijních, vnitrostátních, regionálních a místních finančních zdrojů v souladu s pravomocemi a rozpočtovými rámci členských států.
- (40) Evropská platforma pro boj s bezdomovectvím je zavedeným rámcem spolupráce na úrovni EU v oblasti bezdomovectví a vyloučení z bydlení. Nabízí fórum pro spolupráci, budování znalostí, vzájemné učení a spolupráci mezi členskými státy a zúčastněnými stranami a přispívá tím k tvorbě politik založených na důkazech a k posílení prováděcí kapacity. Představuje zavedený rámec řízení na úrovni EU v oblasti bezdomovectví a vyloučení z bydlení.
- (41) Signatáři Lisabonského prohlášení o Evropské platformě pro boj proti bezdomovectví se zavázali usilovat o ukončení bezdomovectví do roku 2030, aby:
- i) nikdo nepřespával na ulici kvůli tomu, že není k dispozici přístupné, bezpečné a vhodné nouzové ubytování;
 - ii) nikdo nežil v nouzovém nebo přechodném ubytování déle, než je nezbytné pro úspěšný přechod k trvalému řešení v oblasti bydlení;
 - iii) nikdo nebyl propuštěn z žádného zařízení (např. vězení, nemocnice nebo pečovatelského zařízení) bez nabídky vhodného bydlení;
 - iv) se pokud možno předcházelo vystěhování a nikdo nebyl vystěhován, aniž by mu byla v případě potřeby poskytnuta pomoc za účelem nalezení vhodného řešení v oblasti bydlení;
 - v) nikdo nebyl diskriminován na základě toho, že je bez domova.

(42) „ETHOS“, Evropská typologie bezdomovectví a vyloučení z bydlení, byla vytvořena jako rámec pro lepší pochopení a měření bezdomovectví v Evropě a jako společný „jazyk“ pro nadnárodní výměnu informací o bezdomovectví. Klasifikace ETHOS zahrnuje všechny životní situace, které představují formy bezdomovectví a vyloučení z bydlení, jmenovitě:

- bez střechy (bez jakéhokoli přístřeší, přespávání na ulici),
- bez bytu (s místem k přespaní, ale jen dočasně v institucích nebo přístřeší),
- v nejistém bydlení (ohrožení závažným vyloučením z důvodu nejistého nájmu, vystěhování, domácího násilí, dočasného bydlení u rodiny/přátel),
- v nevyhovujícím bydlení (v dočasných nebo nekonvenčních stavbách, v nevhodném bydlení, v extrémně přelidněném bydlení),

PŘIJALA TOTO DOPORUČENÍ:

PŘEDMĚT

- 1) Toto doporučení obsahuje pokyny týkající se boje proti sociálnímu vyloučení, a to zejména:
 - a) podpory členských států při prevenci a řešení vyloučení zranitelných osob, které se nacházejí v nejisté bytové situaci nebo jim taková situace hrozí, a osob bez domova z bydlení;
 - b) podpory navrhování, provádění a zlepšování národních, regionálních a/nebo místních strategických rámců opírajících se o politiky, které jsou orientované na člověka, zaměřené na bydlení a integrované.

DEFINICE

- 2) Pro účely tohoto doporučení se rozumí:
 - a) „vyloučením z bydlení“ situace, kdy jednotlivci nebo domácnosti nemají přístup k přiměřenému a/nebo bezpečnému bydlení. Týká se zejména osob bez domova (tj. bez střechy nebo bez bytu) a osob nedobrovolně žijících v nejisté bytové situaci, například v nevyhovujícím nebo nejistém bydlení;
 - b) „nouzovým ubytováním“ ubytování, jako jsou noclehárny, jejichž hlavním účelem je řešit naléhavou potřebu přístřeší a přístupu k základnímu vybavení;
 - c) „dočasným ubytováním“ časově omezené bydlení, které je poskytováno po dobu hledání trvalého řešení v oblasti bydlení;
 - d) „přístupy zaměřenými na bydlení“ modely politiky a poskytování služeb, které upřednostňují zajištění rychlého přístupu k přiměřenému, cenově dostupnému a trvalému bydlení, v případě potřeby doplněného o integrované, na člověka zaměřené podpůrné služby pro stabilitu bydlení a sociální začlenění, jako je přístup „bydlení jako priorita“.

PRŮŘEZOVÁ DOPORUČENÍ

- 3) Členským státům se doporučuje:

- a) přijmout nebo revidovat strategické rámce pro boj proti vyloučení z bydlení a bezdomovectví na základě integrovaných politik orientovaných na člověka a zaměřených na bydlení v souladu s tímto doporučením s cílem posílit úsilí o ukončení bezdomovectví v Evropské unii. Mělo by se tak stát za účasti regionálních a místních orgánů a při respektování dělby pravomocí v rámci členských států;
- b) definovat, a to s ohledem na vnitrostátní souvislosti, nejisté situace v oblasti bydlení, zejména při zohlednění rizik chudoby nebo sociálního vyloučení;
- c) vypracovat přizpůsobená opatření k boji proti vyloučení z bydlení a bezdomovectví a přijmout přístup zaměřený na člověka vycházející v příslušných případech ze zásad Nového evropského Bauhausu, včetně participativního a inkluzivního designu zohledňujícího konkrétní místo, s poskytováním integrovaných služeb, jako je sociální pomoc, zdravotní péče, dlouhodobá péče a aktivace na trhu práce, v kombinaci s podporou bydlení;
- d) stanovit relevantní, časově omezené, dosažitelné a měřitelné cíle, včetně těchto:
 - i/ aby bylo každé osobě přespávající na ulici (osoby v „primárním bezdomovectví“³³, které přespávají na ulici, aniž by vyhledaly přístřeší v obytném prostoru) nabídnuto nouzové ubytování;
 - ii/ aby osoby žijící v nouzovém nebo dočasném ubytování (osoby v „sekundárním bezdomovectví“) obdržely účinnou podporu, která jim umožní co nejdříve získat přístup k dlouhodobému a bezpečnému řešení v oblasti bydlení.

URČENÍ OSOB, KTERÉ JSOU VYLOUČENY Z BYDLENÍ NEBO JIM TOTO VYLOUČENÍ HROZÍ

4) Členským státům se doporučuje:

- a) posílit shromažďování údajů o obtížně dosažitelných skupinách, včetně osob bez domova, a bez nadměrné administrativní zátěže vypracovávat pravidelné, komplexní, srovnatelné a členěné statistiky týkající se vyloučení z bydlení a bezdomovectví na celostátní a místní úrovni;
- b) sjednotit kritéria pro určení osob, které jsou vyloučeny z bydlení nebo jim toto vyloučení hrozí, napříč příslušnými službami, jako jsou sociální služby, služby zaměstnanosti, služby v oblasti vzdělávání, spravedlnosti a ochrany dětí, a vybudovat rychlou, účinnou a včasnou výměnu informací mezi těmito službami;
- c) na základě shromážděných údajů a sjednocených kritérií pro určení situace vyloučení z bydlení vytvořit systémy včasného varování, které umožní identifikovat domácnosti ohrožené vyloučením z bydlení a zajistí jim včasný zásah v terénu a preventivní podporu; vyčíslit a posoudit potřeby v oblasti bydlení u osob bez domova a osob v nejisté bytové situaci; vyvinout konkrétně

³³[Prováděcí nařízení Komise \(EU\) 2017/543 ze dne 22. března 2017, kterým se stanoví prováděcí pravidla k nařízení Evropského parlamentu a Rady \(ES\) č. 763/2008 o sčítání lidu, domů a bytů, pokud jde o technické specifikace témat a jejich rozdělení.](#)

přizpůsobené strategie identifikace pro osoby, které jsou často skryty nebo nedostatečně podchyceny.

PREVENCE VYLOUČENÍ Z BYDLENÍ

5) Členským státům se doporučuje:

- a) ve strategických rámcích podporovat osoby ohrožené vyloučením z bydlení, aby si udržely přiměřené bydlení, a to prostřednictvím cílených opatření včetně poradenství v oblasti dluhů a bydlení, systémů včasného varování, mimořádné pomoci týkající se nájemného, mediace a dalších zmírňujících opatření; zajistit dostupnost přizpůsobeného bydlení pro osoby se zdravotním postižením nebo s potřebou dlouhodobé péče a zároveň zabránit nepřiměřené zátěži při výstavbě a renovacích;
- b) zajistit včasný a účinný přístup k informacím o dostupných opatřeních v oblasti podpory bydlení, sociální podpory a podpory příjmu a provádět osvětové činnosti s cílem snížit počet případů neuplatnění nároků;
- c) pravidelně posuzovat přiměřenost podpory příjmu, včetně příspěvků na bydlení, minimálního příjmu a přídavků na děti, ve vztahu k nákladům na bydlení, s mechanismy úprav reagujícími na trendy nákladů. Toto posouzení by mělo sloužit také jako důkaz s cílem zabránit vzniku pastí chudoby, kdy sociální podpora vytváří faktory odrazující od práce;
- d) posílit prevenci nucených a svévolných vystěhování a ochranu před nimi, zejména v případě rodin s dětmi, se zvláštním důrazem na domácnosti rodičů samoživitelů. Členské státy by měly zajistit transparentní a včasné postupy, které budou dodržovat proporcionalitu, právo na spravedlivý proces a účinnou právní ochranu a zároveň respektovat práva pronajímatelů;
- e) zajistit, aby žádnému dítěti nechybělo přiměřené bydlení, a v případě potřeby zaručit včasné a vhodné náhradní ubytování, a to při zachování celistvosti rodiny v nejlepším zájmu dítěte;
- f) zajistit, aby žádná nezletilá nebo mladá dospělá osoba neopustila institucionální nebo náhradní rodinnou péči bez zajištění přiměřeného bydlení a podpůrných služeb. Osobám, které nemají ručitele nebo finanční prostředky na složení kauce, by měl být usnadněn přístup k finanční podpoře nebo pobídkám, například prostřednictvím organizací sociální ekonomiky usnadňujících přístup k mikrofinancování;
- g) zavést včasné preventivní poradenství ve vzdělávacích zařízeních, na pracovištích nebo v zařízeních pro mládež, které pomůže odhalovat situace nouze, usnadní vhodné doporučení k příslušným službám a zabráni vyloučení dětí a mladých lidí z bydlení;
- h) zpřístupnit poradenství a sociální podporu pro starší osoby v nejisté bytové situaci, aby se zabránilo jejich vyloučení z bydlení;
- i) zajistit rovné zacházení s osobami ohroženými diskriminací v přístupu k přiměřenému bydlení a základním službám;

- j) poskytovat včasnou a individualizovanou podporu při zajištění dlouhodobého bydlení osobám opouštějícím instituce, jako jsou věznice, nemocnice a pečovatelská zařízení.

PODPORA OSOB BEZ DOMOVA

- 6) Aby se zkrátila doba, po kterou osoby žijí bez domova nebo jsou závislé na nouzovém či dočasném ubytování, doporučuje se členským státům poskytovat integrovanou a přístupnou podporu zaměřenou na člověka prostřednictvím:
 - a) přístupných a inkluzivních systémů podpory, včetně například individuálního posouzení potřeb, plánů individuálně uzpůsobené podpory a řízení případů pro nejsložitější situace; s pomocí terénních a komunitních multioborových týmů zahrnujících odborníky v oblasti zdravotnictví a péče a sociální pracovníky;
 - b) standardů zajišťujících jednotné a vysoce kvalitní podpůrné služby, včetně zvláštní podpory pro děti;
 - c) přístupu založeného na jednotném kontaktním místě s včasným a zjednodušeným doporučováním k příslušným subjektům sociálního zabezpečení, se sociální pomocí a nízkoprahovými sociálními a zdravotními službami;
 - d) podpůrných systémů, které v nejlepším zájmu dítěte pomáhají předcházet zbytečnému rozdělování rodin a zajišťují, aby žádné dítě nezůstalo bez střechy nebo v nouzovém přístřeší, dočasném ubytování či jiných formách života bez bytu;
 - e) aktivní podpory zaměstnanosti, a to i usnadněním registrace na úradech práce, a vypracováním individualizovaných cest k zaměstnání, sociální podpory, podpory udržení zaměstnání a podpory zaměstnavatelů;
 - f) zajištění toho, aby byly osoby bez domova informovány o svých právech podle právních předpisů Unie³⁴ otevřít si a používat platební účet se základními prvky u úvěrových institucí nacházejících se na území daného členského státu, a to bez ohledu na to, zda mají tyto osoby trvalé bydliště;
 - g) rozšíření přístupu ke stabilním řešením v oblasti bydlení pro osoby bez domova, zejména rodiny s dětmi, prostřednictvím spolupráce s poskytovateli bydlení, agenturami zprostředkovávajícími sociální pronájmy a inkluzivními mechanismy přidělování a prostřednictvím modelů spolupráce a komunitních modelů doprovázených vhodnými podpůrnými službami;
 - h) zajištění toho, aby nouzové a dočasné ubytování, včetně genderově segregovaného ubytování, bylo dostupné, bezpečné, přístupné a dostatečné pro uspokojení potřeb všech osob bez domova, včetně obětí domácího a sexuálního násilí, při současné podpoře přechodu těchto osob do stabilního bydlení;
 - i) uznání a podpory úlohy osob s vlastní zkušeností s bezdomovectvím při zlepšování důvěry, přístupu a účinnosti opatření podpůrných služeb usnadňujících přístup k sociálnímu začlenění a bydlení;

³⁴[Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2014/92/EU ze dne 23. července 2014 o porovnatelnosti poplatků souvisejících s platebními účty, změně platebního účtu a přístupu k platebním účtům se základními prvky.](#)

- j) opatření k prevenci a řešení stigmatizace a diskriminačních praktik v přístupu k bydlení, jako jsou transparentní kritéria pro poradníky týkající se sociálního bydlení, školení pro odborníky v oblasti bydlení zaměřená na potlačování předsudků a podpůrné služby pro nájemníky, kteří čelí diskriminaci.

PŘÍSTUP K PŘIMĚŘENÝM A BEZPEČNÝM ŘEŠENÍM V OBLASTI BYDLENÍ

- 7) Členským státům se doporučuje, aby v reakci na demografické potřeby, místní nedostatek a územní rozdíly navýšily nabídku sociálního a cenově dostupného bydlení, a to zejména:
- a) prosazováním podmínek dlouhodobých pronájmů pro soukromé pronajímatele a nájemce prostřednictvím:
 - zajištění právního rámce, který usnadní široké využívání dlouhodobých nájemních smluv,
 - ve vhodných případech poskytnutí možnosti cíleného využívání přiměřených daňových a finančních pobídek pro pronajímatele, aby nabízeli dlouhodobá řešení v oblasti bydlení, zejména pro rodiny a mladé lidi,
 - snížení právní nejistoty a zkrácení délky řízení o vystěhování a
 - vyvažování dlouhodobého nájemního fondu využívaného pro účely krátkodobých pronájmů, je-li to řádně odůvodněno krizí v oblasti bydlení;
 - b) pobídkami pro veřejné i soukromé investice do nové výstavby, renovace nebo změny využití stávajících budov s cílem rozšířit bytový fond sociálního a cenově dostupného bydlení;
 - c) umožněním a podporou modelů bydlení orientovaných na cenovou dostupnost, včetně sociálního a veřejného bydlení, bytových družstev, bytových družstev s omezeným ziskem, komunitních pozemkových trustů, jakož i dalších agentur zprostředkovávajících sociální pronájmy a jiných přístupů s omezeným ziskem nebo neziskových přístupů;
 - d) podporou a rozšiřováním inovativních konceptů společného bydlení, jako jsou sdílené obytné prostory, klastrové bydlení, komunitní bydlení a mezigenerační bydlení, včetně případného sdíleného zázemí a podpůrných služeb; a usnadněním modelů dočasného a přechodného bydlení pro studenty a mladé lidi, například zprostředkováním kontaktu studentů s obyvateli nedostatečně využívaných obydlí;
 - e) zefektivněním celostátních, regionálních a místních plánovacích a povolovacích postupů pro rychlejší výstavbu bytů, při současném prosazování sociálního začlenění a územní soudržnosti, a snížením administrativních překážek ovlivňujících poskytovatele stavebních služeb za účelem podpory včasného dodání nového sociálního a cenově dostupného bydlení v potřebných případech, a to i prostřednictvím využívání a mobilizace veřejných pozemků, při zajištění dobrého propojení se základními socioekonomickými službami a aktivitami;

- f) zvýšením efektivního využívání stávajícího bytového fondu, zejména usnadněním změny účelu, renovace a opětovného využití stávajících budov a mobilizací volných bytů a nemovitostí ve veřejném vlastnictví, při co největším omezení zbytečných demolice;
 - g) zlepšením dostupnosti a přístupu k přístřeší a přechodnému bydlení, nežli je k dispozici trvalé řešení v oblasti bydlení;
 - h) vyčleněním určitého podílu nové bytové výstavby na sociální a cenově dostupné bydlení, při zohlednění místních potřeb v oblasti bydlení.
- 8) V rámci doplnění úsilí o zvýšení nabídky bydlení se členským státům doporučuje, aby ve svých národních strategiích zavedly odpovídající, předvídatelné a udržitelné rámce financování a investic. Členským státům se rovněž doporučuje, aby plně využívaly dostupné finanční prostředky a nástroje EU, včetně připravované celoevropské investiční platformy pro cenově dostupné a udržitelné bydlení, která byla oznámena v Evropském plánu dostupného bydlení³⁵. Tato opatření mohou pomoci optimalizovat využívání vnitrostátních a unijních zdrojů a rozšířit dlouhodobá, inkluzivní a cenově dostupná řešení v oblasti bydlení, mimo jiné prostřednictvím:
- a) sladění a koordinace zdrojů napříč politikami v oblastech bydlení, sociálního začleňování, zaměstnanosti, vzdělávání, zdravotnictví, dlouhodobé péče, obnovy měst a renovace s cílem zvýšit soudržnost a dopad politik;
 - b) zajištění toho, aby veřejně podporovaná opatření v příslušných případech zahrnovala jasné podmínky týkající se cenové dostupnosti, přístupnosti, udržitelnosti a inkluzivního přidělování bydlení a propojení s komunitními službami;
 - c) zavádění inovativních modelů financování, jako jsou revolvingové fondy, kombinované financování a veřejné záruky, s cílem podpořit dlouhodobou cenovou dostupnost nabídky bydlení a mobilizovat veřejný i soukromý kapitál pro cenově dostupné a sociální bydlení;
 - d) odrazování od spekulativního chování na trhu s bydlením, mimo jiné vytvořením účinných daňových politik a zlepšením transparentnosti trhu;
 - e) podpory rozvoje projektů a technické pomoci pro místní a regionální orgány, organizace sociální ekonomiky a poskytovatele bydlení s omezeným ziskem nebo neziskové poskytovatele bydlení;
 - f) podpory partnerství veřejného a soukromého sektoru, včetně partnerství s místními orgány, vysokoškolskými institucemi, zaměstnavateli, poskytovateli bydlení a organizacemi sociální ekonomiky, za účelem poskytování sociálního a cenově dostupného bydlení, včetně projektů bydlení pro studenty a stážisty a bydlení se smíšeným využitím;
 - g) zvýšení investic na podporu výstavby a renovace cenově dostupného a sociálního bydlení, mimo jiné s využitím finančních nástrojů a kombinovaného financování v rámci stávající politiky soudržnosti, při současném využití

³⁵ [Sdělení Komise Evropskému parlamentu, Radě, Evropskému hospodářskému a sociálnímu výboru a Výboru regionů COM/2025/1025 final: Evropský plán dostupného bydlení.](#)

flexibility, kterou nabízí přezkum v polovině období³⁶, k přerozdělení finančních prostředků EU na cenově dostupné bydlení; a využití revidovaných pravidel státní podpory pro služby obecného hospodářského zájmu³⁷, která obsahují zvláštní kategorie pro sociální i cenově dostupné bydlení.

- 9) Členským státům se doporučuje, aby podporovaly osoby vyloučené z bydlení v přístupu ke stabilnímu bydlení a udržení tohoto bydlení prostřednictvím:
- a) podpory přístupu k trvalému bydlení v souladu s přístupem zaměřeným na bydlení, trvalého financování a meziodvětvové koordinace opatření včetně přístupu na trh práce a dalších služeb;
 - b) zavedení odpovídajících a vhodných integrovaných podpůrných služeb, které se zabývají nejen přechodem k přiměřenému a bezpečnému bydlení, ale také udržením tohoto bydlení. Tyto služby by měly zahrnovat podporu při hledání bydlení, prohlubování dovedností a změnu kvalifikace a podporu při přístupu k zaměstnání a jeho udržení, finanční a právní pomoc, přípravu v oblasti životních dovedností a následnou podporu s cílem zabránit tomu, aby se osoby znovu ocitly v situaci vyloučení z bydlení;
 - c) zvýšení dostupnosti přiměřených řešení v oblasti bydlení pro osoby vyloučené z bydlení, zejména pro rodiče s dětmi, a zajištění toho, aby byly tyto osoby zohledňovány a upřednostňovány v mechanismech přidělování sociálního bydlení;
 - d) poskytování přiměřené finanční podpory, jako jsou záruky na nájemné, půjčky s nízkým úrokem a příspěvky na bydlení, spolu s dostupným poradenstvím ohledně možností získání této podpory a potřebné finanční gramotnosti.
- 10) Členským státům se doporučuje, aby zavedly cílená opatření na podporu mladých lidí s nízkými příjmy, včetně studentů, kteří čelí vyloučení z bydlení, které může být překážkou přístupu k vysokoškolskému vzdělávání, odbornému vzdělávání a přípravě, stážím nebo učňovským programům a dokončení tohoto vzdělávání. Tato opatření by mohla zahrnovat:
- a) vytváření a využívání účinných sítí mezi službami sociální péče pro mládež a obecnými službami sociální péče s cílem pomoci mladým lidem nalézt přiměřená řešení v oblasti bydlení, která odpovídají jejich potřebám týkajícím se rodiny, vzdělávání a zaměstnání;
 - b) zvýšení nabídky cenově dostupného studentského bydlení v blízkosti zařízení pro vzdělávání a odbornou přípravu, a to i pro studenty na pobytech v rámci studijní mobility nebo na stážích v zahraničí;
 - c) poskytování přístupného poradenství a praktické podpory pro jednotlivce ve věci práv nájemníků a správních postupů, a to i prostřednictvím poradenských center ve vzdělávacích institucích;

³⁶[Nařízení Evropského parlamentu a Rady \(EU\) 2025/1914 ze dne 18. září 2025, kterým se mění nařízení \(EU\) 2021/1058 a \(EU\) 2021/1056, pokud jde o zvláštní opatření k řešení strategických výzev v souvislosti s přezkumem v polovině období.](#)

³⁷[Rozhodnutí Komise \(EU\) 2025/2630 ze dne 16. prosince 2025 o použití čl. 106 odst. 2 Smlouvy o fungování Evropské unie na státní podporu ve formě vyrovnávací platby za závazek veřejné služby udělené určitým podnikům pověřeným poskytováním služeb obecného hospodářského zájmu a o zrušení rozhodnutí 2012/21/EU.](#)

- d) poskytování daňových pobídek nebo půjček s nízkými úroky na pomoc studentům a mladým lidem s omezenými finančními prostředky při zajištění bydlení.
- 11) Členským státům se doporučuje, aby ve svých národních strategických rámcích propojily politiky zaměřené na člověka s politikami zaměřenými na místo (jako je územní plánování a obnova, místní hospodářský rozvoj a dopravní politika), aby se zabránilo nesouladu mezi pracovními příležitostmi a cenově dostupným bydlením, zejména v oblastech, kde existují neobsazená volná pracovní místa.
- 12) Členským státům se doporučuje přijmout opatření na podporu úprav bydlení pro osoby se zdravotním postižením a/nebo starší osoby s potřebou dlouhodobé péče, zejména ty, jež jsou ohroženy chudobou. To by jim mělo umožnit život ve vlastním domově po co nejdelší dobu a zabránit vyloučení z bydlení. Tato opatření by měla být navržena tak, aby nedocházelo k neúměrnému zatížení při výstavbě a renovaci.

SLEDOVÁNÍ, HODNOCENÍ A ŘÍZENÍ

- 13) Členským státům se doporučuje:
 - a) zavést cílené mechanismy sledování a hodnocení založené na ukazatelích výsledků, aby mohly posoudit účinnost svých strategií boje proti vyloučení z bydlení a proti bezdomovectví a v případě potřeby provést úpravy politik, aniž by se zvýšila administrativní zátěž;
 - b) každých pět let podávat Komisi zprávy o výsledcích svých vnitrostátních činností v oblasti sledování a o pokroku dosaženém při provádění tohoto doporučení;
 - c) zajistit účinnou víceúrovňovou správu a koordinaci mezi celostátními, regionálními a místními orgány, spolupráci s příslušnými zúčastněnými stranami, včetně univerzit, poskytovatelů odborného vzdělávání a přípravy, místních zaměstnavatelů, organizací občanské společnosti a sociální ekonomiky a poskytovatelů bydlení;
 - d) zjednodušit právní a správní rámce s cílem snížit administrativní zátěž a zajistit včasný a zjednodušený přístup k bydlení a k souvisejícím sociálním, zdravotním, vzdělávacím a komunitním podpůrným službám a službám zaměstnanosti;
 - e) posílit kapacitu a kvalitu služeb určených na podporu osob vyloučených z bydlení, mimo jiné prostřednictvím školení, jasného rozdělení odpovědností a odpovídajících zdrojů pro pracovníky, kteří tyto služby poskytují;
 - f) při navrhování, provádění a hodnocení politik zaměřených na prevenci a snižování vyloučení z bydlení a bezdomovectví zajistit smysluplné zapojení osob s vlastní zkušeností s vyloučením z bydlení a bezdomovectvím, organizací občanské společnosti, zejména na místní úrovni, a organizací sociální ekonomiky, včetně potravinových bank;
 - g) aktivně přispívat k Evropské platformě pro boj proti bezdomovectví jakožto klíčovému fóru pro koordinaci, výměnu a spolupráci mezi zúčastněnými stranami, zejména prostřednictvím sdílení znalostí, budování důkazní základny a usnadňování přístupu k financování, a to v úzké součinnosti s pracovními toky Evropské aliance pro bydlení;

- h) pokračovat ve spolupráci s ostatními členskými státy, jakož i se soukromými a veřejnými zúčastněnými stranami na různých regionálních úrovních s cílem podpořit sdílení znalostí, prosazovat vzájemné učení, zajistit důsledné poskytování služeb, výměnu osvědčených postupů, účinnou tvorbu a provádění politik v oblasti vyloučení z bydlení;
- i) posílit spolupráci s poradními orgány EU (Výborem regionů a Evropským hospodářským a sociálním výborem) s cílem zlepšit vzájemné učení, vzájemné hodnocení a součinnost politik v souvislosti s vyloučením z bydlení;
- j) podporovat zapojení sociálních partnerů a organizací občanské společnosti, které hrají klíčovou roli v boji proti vyloučení z bydlení, aby se zajistilo, že politiky EU budou odrážet reálnou situaci v praxi, a to i prostřednictvím zapojení osob, které mají vlastní zkušenost s vyloučením z bydlení.

V Bruselu dne

*Za Radu
předseda/předsedkyně*